

Prieš 10 metų – 1988 m. birželio 3 d. sudaryta Sąjūdžio iniciatyvinė grupė

NERIMO IR VILČIŲ METAS

Prof. Romualdas Grigas

Lietuviai džiaugiasi atkurtu teisingumu – nepriklausoma valstybe. To nuostabus įvykis sulaukę, džiaugiasi ir tie, kurie likimo išbarstyti po įvairius margo pasaulio kraštus, bet štai jau visą pusšimtį metų tebenešioja ne tik paliktos Tėvynės viziją, bet ir sunkų, skaudų gimtinės ilgesį. Vienus tas skausmas sužlugdė, o kitus iškėlė kaip kilnias, dvasios kultūrą spinduliuojančias asmenybes.

Tačiau tą, visus mus jungiantį džiaugsmą temdo nerimas. Labai greitai išryškėjo sveikų kūrybinių galių stygius. Išryškėjo labai didelis atotrūkis tarp laisvo demokratiško pasaulio ir tautos, neseniai ištrūkusios iš prievartos. Tas atotrūkis pasirodė esąs daug rimtesnis, negu buvo apie jį manyta ir vienoje, ir kitoje vandenyno pusėje. Jis nulėmė tai, kad šandien paskubomis, pamiršus tautinį orumą ir net savo galimybes, vos ne visko mokomasi iš Vakarų. O ten randame įvairiausių veiklos būdų ir priemonių, kultūros žaismo ir politikos įvairenybių. Per tą nelemtą skubėjimą pamirštame vieną labai paprastą dalyką: visa tų būdų ir priemonių

įvairovė yra atsiradusi kitose aplinkybėse. Tuo tarpu Lietuvos visuomenė iš sovietmečio yra paveldėjusi labai sunkiai nusikratomą palikimą, tarsi išaugusią kuprą...

Nuo Vakarų ryškiai besiskiriančios mūsų sąlygos reikalauja kiekvieną naują pirmąją "pasimatuoti" ant savo kūno. Demokratiško pasaulio normas ir papročius reikia priimti, ne akiai jas kopijuojant, o nuosekliai pritaikant Lietuvos gyvenimo tikrovei. Kitaip atrodo lyg ta bezdžionė, užsidėjusi puošnią skrybėlę.

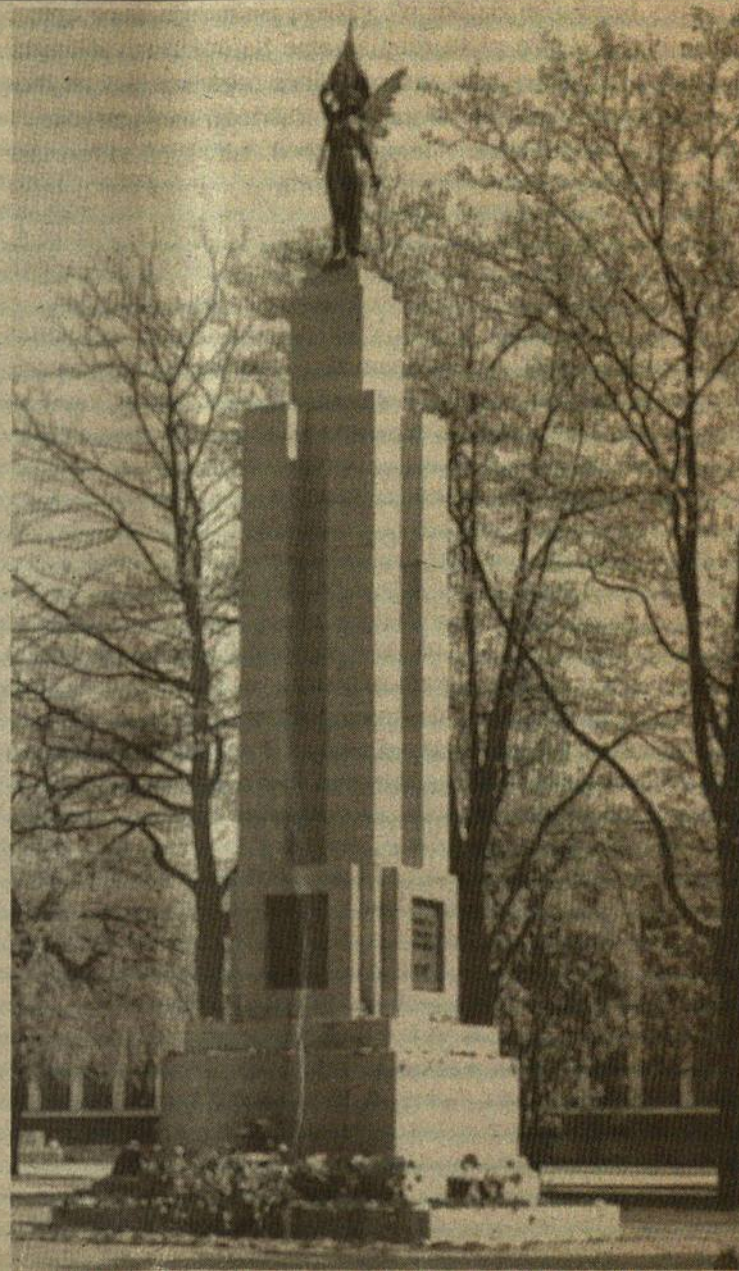
Atkreipiu jūsų dėmesį ir į kitą, ne visai gerą dalyką – lietuviško patiklumo sąlygojamą elgseną. Ar šandien, taip uoliai puolę kopijuoti viską, kas "vakarietiška", mes nesumenkiname savęs, nenuvertiname savojo intelektualinio pajėgumo? Ar nesusiauriname savo tautinės kultūros pasireiškimo erdvės, jos galimybių pasirodyti ir įsitvirtinti pasaulyje? Ar vėl, tik kiek kitoku būdu, neatkartojame tos pačios priklausomybės nuo "stipresniojo"? Ar vėl nerodome to nelemto chameleonizmo, kurį vadiname "prisitaikymu prie aplinkybių", kurį buvome igiję per užsitęsusios okupacijos metus. Tada sugebėjimas prisitaikyti mus gelbėjo. O dabar?

Ne paslaptis, kad nepriklausomos Lietuvos įstaigų veikloje pasigendame išminčių, labiau apsvarstytų sprendimų ir glaudesnių ryšių su žmonėmis – eiliniaisiais piliečiais. Neretai susidaro įspūdis, lyg tos valstybinės įstaigos yra pasišovusios tvarkyti

reikalus, visai nekreipdamos dėmesio į gyventojų atsiliepimus, net į dabartines sąlygas. Tarsi toji, piliečių jėgomis atkurta valstybė vis dar būtų ne sava! Tarsi tais "popieriniais" sprendimais būtų galima vienu ypu pašalinti visas skaudžias bėdas. Nejaugi manoma, kad pats sprendimas turi tokią galią, kuri savaime pagerina žmonių gyvenimą.

Taip arba labai panašiai buvo sovietinės okupacijos metais. Bet nepamirškime, kad tada tokius sprendimus rėmė, už jų stovėjo didžiulis, plačiai išsikerojęs partinis ir administracinis aparatas bei represinės pajėgos. Todėl tie sprendimai duodavo tam tikrą rezultatą. O dabartinėje Lietuvoje pomėgis viską administruoti liko, nors jį remianti jėga seniai išsikraustė. Ir kaip nebūtų keista, bet toks pomėgis, metams bėgant, ne tik neslūgsta, bet bando prasisiverbti į vis naujas sritis. Jis persimetė net į mokslo tvarkymo sritį! Mokslo įstaigų vadovai, aukštųjų mokyklų katedrų vedėjai ir profesoriai jau dūsta nuo visokiausių tikrinimų, "ekspertinių revizių", nuo tų pačių mokslininkų, tik dabar "aukščiau sėdinčių" pomėgio reikalauti sudėtingų, smulkmeniškų ataskaitų, "savianalizės anketų" ir t.t. Nuolat, be jokio reikalo kaitaliojamos dėstomų dalykų programos.

Senolių išmintis byloja: prie ligoto ir visokios ligos greičiau prikimba. Tik taip galima paaiškinti prigimtį šandien klestinčio lietuviškojo biurokratizmo, kuris neretai pasirodo įžulesnis ir gajesis net už sovietinį.

J. Zikaro skulptūra "Laisvės angelas" Kaune – vienas iš pirmųjų, atstatytų Atgimimo pradžioje. Prie šio paminklo vyko daug Sąjūdžio renginių.

APIE MŪSŲ LAIKMETĮ, MOKSLĄ IR MOKSLININKĄ

Jei esi kaimo vaikas, bet iš tavo tėvų jau seniai atimtas ir "suvisuomenintas" ūkis, jei be jokio gailėsčio ir net su pasityčiojimu pjaunami ir "stalinecais" laužomi tėvelio sodinti ąžuolai ir beržai, kas gi tavęs laukia okupuotoje Tėvynėje? Ar yra bent mažiausia galimybė ištrūkti iš, atrodo, visagalės kolchozo pirmininko ir brigadieriaus valdžios, netapti dar viena pilka figūrėle neužmatomo ilgio vagose? Kaip gali išsiveržti iš dvasiškai luošinančios aplinkos, kad nepasidarytum dar vienu pamėlynavusiu nuo "naminės" ir "valstybinės", praradusiu bet kokią savigarbą? Vienu iš tų "Broniukų", "Antaniukų", "Rapoliukų" – naujųjų laikų baudžiauninkų, kurie be brigadieriaus botago jau nelabai ką bepajėgia padaryti. Jeigu kerta per kuprą, ką darysi, tada reikia dirbti. Jei nekerta, viskas tepastimpa, juk – ne mano. Juodadarbis kuinas ištirpdytais smeiginimis...

Vienintelė galimybė ištrūkti – mokslas. Tada gal būsį nors ne taip baisiai ujamasi. O jei dar tapsi mokyto-

ju, nors šiek tiek galėsi padėti ir saviesiems, likusiems kaimui, ir mažyliams, kuriems gresia tokia lemtis. Bet štai metai po metų slenka mokykloje ir su siaubu pamatai, kiek mažai tu tegali. Ta pati spauda, tik gal kiek sudėtingesniais posakiais pridengta. Tas pats asmenybės niokojimas. Tie, kuriems neteko tokioje aplinkoje gyventi, niekada nesupras jos kasdieninio traukiančio veikimo. Darbas pagal vieną už kitą absurdiškesnes "reformas", kurias privalai ne tik besąlygiškai vykdyti, bet ir liaupsinti, lyg kokią didžiausią išmintį. O tuo tarpu kaupiasi patirtis, kuri rodo, kad mokykla, kurios galiomis tu taip tikėjai, yra ardoma, kad mokytojas verčiamas užsiimti žmonių "antiselekcija", t.y. vis prastesnių, primityvesnių veislių išvedimu. Tiesa, yra mokytojų, kurie su begaline meile bando gelbėti savo auklėtinius, o neretai ir jų tėvus nuo dvasinės pragaišties. Tačiau juos bara už "planų nevykdymą", iš jų šaiposi.

(Nukelta į 8 psl.)

Prie Baltijos.

V. Kučo nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **SUVAŽIAVIMAS.** Gegužės 30 d. Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose surengtas Sąjūdžio dešimtmečiui skirtas minėjimas-koncertas. Į minėjimą buvo kviečiami visi, "turintys ką nors bendra su Sąjūdžiu". (Tokių Lietuvoje buvo apie 3 milijonai.-red.) Po pietų rengiamame Sąjūdžio suvažiavime numatyta išklausti šios visuomeninės organizacijos tarybos pirmininko Romo Batūros ataskaitą ir išrinkti naują tarybą.

• **EGZAMINAI.** Gegužės 29 d. Lietuvos vidurinėse mokyklose prasidėjo brandos egzaminai - abiturientai laikė pasirenkamąjį gimtosios kalbos egzaminą žodžiu. Birželio 1-ąją 24,160 vidurinių mokyklų abiturientų laikė privalomąjį gimtosios kalbos egzaminą raštu.

• **KARDINOLO SUKAKTIS.** Kardinolas Vincentas Sladkevičius gegužės 29 d. paminėjo dešimties metų sukaktį, kai Popiežius Jonas Paulius II jam suteikė Romos katalikų bažnyčios kardinolo titulą. Tos sukakties proga jį, lankydamasis Kaune, pasveikino Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus.

• **KAS KĄ SEKA?** Prezidentas Valdas Adamkus siūlo ypatingos skubos tvarka panaikinti įstatymo nuostatą, pagal kurią Vadovybės apsaugos departamento pareigūnai turi besąlygiškai vykdyti Seimo pirmininko nurodymus. Šiame departamente buvo įsteigtas Trečiasis skyrius, pavaldus tik Seimo pirmininkui ir Vidaus reikalų ministrui, turėjęs sekti aukščiausius pareigūnus, tarp jų - Premjerą ir Prezidentą.

• **PASKYRIMAI.** Prezidento V. Adamkaus referentu pradeda dirbti 68 metų sociologas, "Akiračių" bendradarbis Julius Šmulskštys. Naujuoju vidaus reikalų ministru paskirtas Stasys Šedbaras, iki šiol dirbęs Valstybės konsultantu teisės klausimais. Jis pakeitė atleistą Vidmantą Žiemelį. 40-metis S. Šedbaras turi teisininko išsilavinimą. 1993-1996 metais jis buvo Konstitucinio Teismo teisėjas, po to paskirtas Vyriausybėje dirbančiu Valstybės konsultantu. Šiam paskyrimui priešinosi Seimo pirmininkas V. Landsbergis.

Prezidentas pateikė Seimui Mečio Laurinkaus kandidatūrą į Valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus postą. Konservatorių frakcija tam kol kas nepritarė.

• **KALTINIMAS STRIBUI.** Kaišiadorių rajono apylinkės prokuratūra pareiškė kaltinimą dėl lietuvių tautos genocido Agofonui Surininui (Surinin), šiuo metu gyvenančiam Elektrėnuose. A. Surinin kaltinamas tuo, kad 1949-1951 metais ištrėmė iš Lietuvos į Sovietų Sąjungą Morkūnų, Zuzevičių, Koklevičių šeimas. Kai kurie tremtiniai jau davė parodymus. A. Surininas buvo Kruonyje veikusio vadinamųjų "liaudies gynėjų" būrio skyriaus vadu.

• **GYDYTOJO PĖRGALĖ.** Alytaus rajono apylinkės teismo sprendimu buvęs Alytaus apskrities gydytojas Jurgis Krasnickas grąžintas į savo ankstesnes pareigas. Jis buvo pirmasis valdininkas Lietuvoje, kuris oficialiai iš darbo atleistas už tai, jog viešai "Lietuvos ryto" puslapiuose paskelbė savo nuomonę, teigdamas, kad ministrui J. Galdikui vadovaujant, sveikatos apsaugos reforma nevyksta.

• **MUZIKOS ŠVENTĖ PAŽAISLYJE.** Pažaislio III muzikos šventės atidaryme bei koncerte dalyvavęs Lietuvos Prezidentas V. Adamkus tarė sveikinimo žodį ir padėkojo šio festivalio rengėjams bei pirmojo koncerto atlikėjams - BBC orkestrui ir solistams iš Didžiosios Britanijos, dirigentui Žanui Paskaliui Terteljė iš Prancūzijos, kauniečių chorui.

• **APDOVANOJIMAS.** Garsiam lenkų disidentui, žurnalo "Kultura" vyriausiajam redaktoriui, Lietuvos garbės piliečiui Jerzy Giedroyc Paryžiaus priemiestyje Mezon Lafite užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas įteikė Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 1-ojo laipsnio ordiną. Apie tai pranešęs "Lietuvos rytas" primena, jog kilęs iš senos ir kilmingos lietuviškos šeimos, perėmusios lenkų kultūrą. J. Giedroyc buvo vienas iš tų intelektualų, kurie tremtyje galvojo ne tik apie savo, bet ir kaimynines valstybes. Daugiau kaip 50 metų leidžiamo mėnesinio žurnalo "Kultura" puslapiuose vietos atsirasdavo ir lietuvių rašytojams bei istorikams, kurie priešinosi sovietų okupacijai. Vienas pagrindinių J. Giedroyc rūpesčių lieka draugiški Lietuvos ir Lenkijos santykiai.

• **LAIMĖTOJAI.** 73-ąją kartą Anglijoje, Blekpule, vykusiam prestižiniame sportinių šokių festivalyje, kuris dažniausiai vadinamas neoficialiu pasaulio čempionatu, pirmą kartą Lietuvos atstovai kauniečiai Linas Koreiva ir Aira Bubnelytė tapo Didžiosios Britanijos standartinių šokių čempionais grupėje iki 21 metų. Spauda vadina tai istorine pergale.

• **POEZIJOS PAVASARIS.** Trisdešimt ketvirti metai vyksta Poezijos pavasaris. Šių metų laureatu tapo kaunietis poetas Gintaras Patackas, sukūręs lyrikos rinktinę "Jazmino žiedas vakarą prakalbina" Elta rašo: "Didysis poezijos pasižmonėjimas gal nustelbs politikų rietenas, nusikaltėlių šūvius ir sprogimus. Deja, tik trumpam..." (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

AUSTRALIJOJE

Pasaulyje šį pavasarį įvyko keli svarbūs darbininkų profesinių sąjungų sujudimai. Ypač atkreipė dėmesį Indonezijos finansinė krizė, kuri sukėlė ne tiek darbininkų, kiek moksleivių bei studentų neramumus ir privertė pasitraukti neseniai perrinktą, 32 metus valdžiusį generolą Suharto. Australijoje dar teks tęsti derybas tarp valdžioje esančios dešiniųjų partijų koalicijos ir uostų darbininkų sąjungos. Australijos uostai jau buvo pagarsėję lėtu darbo tempu ir laivų prastovomis prie krantinių. Pagaliau balandįje antroji pagal dydį krovinių persiuntimo firma "Patrick" atleido iš darbo visus 1,400 laivų krovėjų, priklausančių "Maritime Union of Australia" ir nusamdė šiai profsąjungai nepriklausančius darbininkus. Šiai firmai pritarė ir vyriausybė, bandydama išvaduoti uostus iš sąjungos vadovų monopolio. Profsąjunga kreipėsi į teismą, kuris nusprendė, kad darbininkų atleidimas – neteisėtas. Sąjungos nariai gegužės 7 d. sugrįžo į savo senąsias darbo vietas Sidnėjuje ir Melburne.

Vyriausybė tuo pačiu metu paskelbė naują valstybės biudžetą, gyrėsi labai gera finansine padėtimi ir žadėjo pakeisti mokesčių sistemą. Jos atstovai kalbėjo apie senas darbo taisykles, konkurenciją tarp darbo sąjungų ir apie būtiną reikalą ieškoti naujų kelių. Šimtmetį atšventusi laivų krovėjų profesinė sąjunga sutiko tęsti derybas ir prisidėti prie ekonominių laimėjimų plėtos.

PIETŲ KORĖJOJE

Ekonominė krizė Pietų Korėjoje neteikia daug vilčių, kad darbininkai, kurių sąjungos yra komunistuojančių vadovų rankose, daug prisidėtų

prie ekonominių reformų. Valstybės prezidentas gegužės 10 d. kalbėjo televizijos laidoje "Pokalbis su piliečiais". Jis pasakė, kad iki kito pavasario pavyktų ištraukti šalį iš dabartinių sunkumų, jei darbdaviai ir darbininkai jam padėtų. Korėjos profesinių sąjungų federacija tuoj atsiliepė, kad ji organizuos demonstracijas gatvėse ir reikalautų derybų su atskiromis įmonėmis dėl darbininkų atleidimo iš darbo. Profsąjungos sutinka su algų išaldymu, sutinka mokytis kitų darbų, tačiau nesutinka prarasti darbo vietas. Darbininkų federacija sutiktų palaikyti nutarimą dėl trumpesnių darbo valandų, tačiau nesutinka, kad už jas būtų mokama mažiau, negu už pilną laiką.

DANIJOJE

Užsienio spauda, rašydama apie Danijos darbininkų streiką, kokio nebuvo jau 13 metų, pastebi, kad laiminga ta šalis, kurios darbininkai tik tiek reikalauja. Danai, kurių streikavo apie 450,000, reikalauja šeštos apmokamos atostogų savaitės per metus. Šis streikas pakenkė šalies prekybai, palietė net kaimyninės Švedijos Saab automobilių gamyklą, kuri pritrūko iš užsienio gaunamų dalių. Danija po mažojo Liuksemburgo laikoma turtingiausia Europos Sąjungos šalimi. Ekonomikos augimas siekia apie 3% kasmet, infliacija – tik apie 2%, valstybės biudžetas subalansuojamas, piliečiai gauna įvairias pašalpas ir atlyginimo priedus. Darbininkai nusprendė, kad papildomos atostogos jiems praverstų.

RUSAI DIRBA VELTUI

Gegužės viduryje daug svarbesni streikai prasidėjo Rusijoje. Jos angliakasiai nutraukė darbą ir pradėjo reikalauti atlyginimų. Kai kuriose kasyklose jie negavo algų jau šešis mėnesius. Kai kur darbininkai pradėjo streikuoti gegužės pradžioje, nebetikėdami valdžios pažadais, kad algos jiems bus atiduotos.

Į Maskvą suvažiavo 20-

ies sričių, kuriose veikia anglių kasyklos, gubernatoriai ir tarėsi, ką daryti. Su jais susitiko ir pirmasis vicepremieras Boris Nemcov. Jis pripažino, kad darbininkai negauna algų Vorkutoje ir In-toje. Darbininkams priklauso apie 1.45 milijardo dolerių. Blogai vadovaujama daugeliui kasyklų. Privatizuotos kasyklos parduoda anglį pigiau, negu kainuoja ją iškasti. Kai kurios kasyklos jau seniai turėjo būti uždarytos, nes jose anglies nebėra.

Rusijos premjeras Sergej Kirijenko susitikime su profsąjungų vadovais nurodė, kad valstybė negali subsidijomis remti nuostolingų kasyklų. "Mes negalime spręsti socialinių problemų, darydami naujas skolas, pasakė premjeras. Vyriausybė negali garantuoti, kad visos kasyklos bus išlaikomos.

Darbininkai pagrasino sukelti visuotinį darbininkų streiką. Buvo nutrauktas susisiektis su Sibiru: užblokuoti geležinkeliai, sustabdyta 420 traukinių.

Maskvoje ir Sankt Peterburge įvyko tūkstantinės demonstracijos, kuriose studentai, mokytojai ir net universitetų profesoriai protestavo prieš tai, kad vyriausybė mažina švietimui skiriamas lėšas, atleidžia dėstytojus, didina mokesčius už mokslą. Prezidentas B. Jelcin per susitikimą su naujuoju, tik du mėnesius dirbančiu premjeru, ragino jį daryti ką nors, kad neramumai ir protestai neišsiplėstų. Premjeras paaiškino, kad didelę skolų darbininkams dalį sudaro privačių kasyklų išsiskolinimai. Šias kasyklas valdančios bendrovės akmens anglį parduoda per pigiai ir žengia į bankrotą. Premjeras sakėsi bandęs užgesinti dabartines liepsnas, tačiau nebegalės liūti į naujas skolas.

Nepriklausoma angliakasių profesinė sąjunga nepraneša spaudai, kiek ji turi narių. Manoma, kad jų yra dešimtys tūkstančių. Profsąjunga grasina užtvirti geležinkelius ir kelius Tulos srityje – 60 mylių nuo Maskvos. Tokios blokados dar labiau pakenktų Rusijos ūkiui.

Keliais sakiniiais

• Indonezijos prezidentas Suharto pasitraukė iš pareigų, palikdamas savo vietoje viceprezidentą Baharuddin Jusuf Habibie. Suharto atsiprašė tautos už savo klaidas. Stebė-

tojai sako, kad didžiausia jo klaida yra tai, kad jis per daug mylėjo savo penkis vaikus, kurie siekė valdžios, turty, įtakingų pozicijų ir kyšių. Naujasis prezidentas kalboje

į tautą pažadėjo vengti korupcijos ir reformuoti kabinetą. Gynybos ministru jis paliko tą patį generolą Wiranto. Savo vietose liko užsienio reiki (Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirmą klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

SAJŪDŽIO STEBUKLAS

Kiekvienas žmogus, o ypač jaunystėje, norėtų, kad jo gyvenimas būtų kupinas sėkmės, gražių, iškilmingų įvykių. Daugelis norėtų juos ne tik matyti, bet ir patys aktyviai dalyvauti. Norėtų jausti pasididžiavimą savimi ir savo valstybe. Tačiau kaip turi jaustis tie, kurie vos pradėję savarankiškai vertinti save ir juos supančią aplinką, staiga pajunta, kad visos jų svajonės atsimuša į okupanto batus: "Nelzia" ("negalima")? Kodėl "negalima", juk gyvenimo savo žemėje, niekam nesi nusikaltęs? Kodėl gi tau uždrausti žodžiai "Lietuva, tėvyne mūsų...", kodėl turi pritari tiems, kurie bliuina "tarybinę Lietuvą liaudis sukūrė...", nors gerai žinai, kad tai – šlykštus melas. Juk matei, kaip tą ankstyvą pavasario rytą sunkvežimiu, kuriame sėdėjo rusakabiai kareiviai ir pora vietinių šunpalaičių, buvo išgabenti į klaidingą nežinią artimiausi tavo kaimynai, tokie pat žemdirbiai, pavargusiomis, suskirdusiomis rankomis. Tarp jų užvertomis akimis sėdėjo vaikai, dar net nesuvokiantys, koks siaubas jų laukia. Taip buvo kuriama toji "tarybinė", kurioje tau buvo palikta tik viena "teisė" – visur ir visada pritarti ir net dėkoti svetimiesiems, tavo namuose įvedusiems "savo tvarką".

Vienas anonimas, kurio pavardė, tarp kitko, seniai mūsų redakcijai žinoma, man vis priekaištauja, kodėl, girdi, taip nekenčiu sovietinės vergijos ir buvusių aktyviausių jos tarnų. Vis aiškina: "esi toje vergijoje išsimokslinęs", atseit, lyg kažkuo okupantui skolingas. Kartais dar pridėda, kas, girdi, būtų buvę lietuviams, jeigu sovietija būtų jų "neišvadavusi".

Turėjo praeiti nemažai laiko, kol į nukankintų ir išblaškytų vietą atėjo nauja karta, kuri išdrįso pasakyti okupantui: "Keliauk lauk! Tas, kuris išmetęs į mano namus įsibrovusį plėšiką, pats atsisėdo jo vietoje ir reikalau-

ja vykdyti jo įsakymus, negali būti vadinamas išvaduotoju. Tai tik vieno okupanto pakeitimas kitu." Sajūdis padrausino prabilti iki šiol tylėjusius nuskriaustuosius, apie kuriuos nebuvo žinoma. Sajūdis paskatino žmones atgauti savigarbą, pajusti, kad esame ne kažkokia pilka, beveidė masė, o tauta, turinti tokias pat prigimtines teises, kaip ir kitos tautos. Žmonės ne tik atgavo viltį, kad okupacija nebus amžina, bet net pasiryžo nebesitraukti, kol ji bus galutinai nutraukta.

Vargu ar mūsų skaitytojams reikia daug aiškinti, kokiais būdais buvo bandoma suniekinti ir apšmeižti Sajūdį pasaulyje, kokiomis etiketėmis bandė jį apklijuoti. Juk ar sovietų imperija prisipažino įvykdžiusi nors vieną nusikaltimą prieš Lietuvą ir kitas Baltijos tautas? Juk pačias baisiausias, pasaulyje niekada nematyto masto piktadarybes teisino karo aplinkybėmis, vadinamąja "klasių kova" arba tiesiog neigė, kad jos buvo įvykdytos. Tačiau pirmą kartą istorijoje sovietinė propaganda nebepajėgė atlikti jai skirtos užduoties. Visa tauta įsiliejo į Sajūdį ir kartu su kitais Baltijos kraštais pasiekė pergalę. Tie, kuriems teko tai pergyventi, iki paskutinės gyvenimo akimirkos nepamirš, ką reiškia laisvės kovos ir pergalės stebuklas. Niekas jo neužtemdys.

Tačiau svarbiausia dabartinių Lietuvos sunkumų priežastis yra tai, kad nebuvo suspėta pasiruošti apsaugoti viską, kas iškovota. Nepavyko visų žmonių energiją nukreipti į labai atvirą valstybės ūkio statybą, pasirengti darbui labai sunkiomis tarptautinės izoliacijos sąlygomis. Tačiau kaip besusioklostytų tolesnis tautos likimas, niekas neturi teisės vadinti Sajūdžio "pragaištinga klaida". Reikia kuo greičiau atsikvosioti ir sugrįžti prie tų veiklos metodų, kurie neleido skirstyti tautos į esančius "gatvėje" ir valdžioje.

Juozas Žygas

Daugelio mūsų kartos žmonių, kuriems teko bėgti iš Lietuvos 1944 m. vasarą, atmintyje jos vaizdas išliko tarsi užsikonservavęs, t.y. toks, kokią Lietuvą mes palikome. Tačiau gyvenimas daug ką pakeitė. Rašyti šia tema mane paskatino neseniai mūsų spaudoje paskelbtas laiškas. Jame sakoma: "Nėra svarbu Lietuvai tapti pramonine valstybe, nes ji tokia niekad nebuvo ir kažin, ar galėtų būti. Lietuva turi išvystyti savo žemės ūkį, šiandien skandalingai apleistą, ir sekti Danijos pavyzdžiu" ("Draugas", š.m. gegužės 12 d.). Perskaičius tą laišką, atrodo, kad rašantysis buvo užmigęs letargo miegu. Todėl tie 50 metų pro jį praėjo visai nepastebėti. Beje, rašydamas apie Daniją, turėjo nors enciklopediją pasiskaityti.

Prieš Lietuvos atsikūrimą buvo beveik nusikaltimas rašyti apie Lietuvos pramonės ir miestų augimą. Todėl daugelio vaizduotėje ji liko tik nuskurdintų kolchozninkų kraštu. Bet 1990 m. atkuriant Lietuvos nepriklausomybę, ji jau buvo pramoninis kraštas. Manau, kad tokia turėtų išlikti. Dabar Lietuvos elektrinių bendrasis pajėgumas yra dau-

kalų ir finansų ministrai. Tarp pašalintų ministrų yra ir Suharto duktė. Opozicija, džiūgaudama, kad pasitraukė senasis diktatorius, reikalauja demokratinės sistemos įvedimo ir parlamento rinkimų.

Gegužės 17 d. generolas Aleksandr Lebedj laimėjo didžiulės Krasnojarsko srities Sibire gubernatoriaus rinkimus. Generolas neslėpė, kad ta vieta jam yra laikina, ruošiantis Rusijos prezidento rinkimams, kurie įvyks 2000 metais. Gubernatoriaus postą praradęs Valerij Zubov agitavo nebalsuoti už generolą, nes jis esąs "nevietinis". Kandidatas A. Lebedj jam atkirsdavo, kad Sibire "vietinių" nėra. Iš dviejų milijonų rinkėjų net 57 procentai balsavo už Lebedj, o buvęs gubernatorius V. Zubov gavo 38%. Trečioje vietoje – toli atsilikęs komunistų partijos kandidatas Piotr Romanov.

APIE LIETUVĄ – TOKIĄ, KOKIA JI YRA DABAR

giau kaip 150 kartų didesnis, lyginant su 1940 metais. Lietuva turi du galingiausius pasaulio reaktorius ir užima jame pirmą vietą pagal atominės energijos naudojimą. Net 86% suvartojamos energijos teikia atominė elektrinė.

Lietuvoje veikia didžiausia Europoje naftos perdirbimo įmonė, kuri per metus gali perdirbti 13 mln. tonų naftos. Per paskutiniuosius du metus ją modernizavus, dabar ji atitinka Vakarų Europos panašių įmonių lygį.

Galbūt didžiausias Europoje yra ir Akmenės cemento fabrikas, kurio metinis pajėgumas – 1,800,000 tonų. Jonavos ir Kėdainių chemijos fabrikai, net amerikietiškais mastais lyginant, yra dideli. Alytaus "Snaigė" kasdien pagamina po 1,200 šaldytuvų. Šiaulių dviračių fabrikas "Vairas" gali pagaminti po 1,000 dviračių per dieną. Panevėžio "Ekranas" per metus pagamina 1,300,000 kineskopų televizoriams. Beveik visa jo produkcija eksportuojama. Lietuvos pramonė gamina neperšaukiamas liemenes, kurios yra atsparesnės, lengvesnės ir minkštesnės už dabar naudojamas. Skačiau, kad planuojama jomis aprūpinti net NATO ginkluotąsias pajėgas.

Lietuvos prekybos laivynas vienu metu gali vežti net 460,000 tonų krovinių, kai tuo tarpu 1939 m. jo pajėgumas buvo tik 11,000 tonų). Lietuvos sunkvežimiai praėjusiais metais už tarptautinių

krovinių pervežimą uždirbo vieną milijardą dolerių. "Nuo nepriklausomybės paskelbimo transporto įnašas į GDP (Gross Domestic Product) pakilo nuo buvusių 4% iki 12% 1994 m. ir pasieks 17% 1997 m.", – rašo "The Baltic Observer" 1996 metais.

Palyginkime tai su Lietuvos žemės ūkiu. Nors jame dirba apie 20% gyventojų, jie tepagamina tik 9.8% GNP (bendro tautos produkto). Žemės ūkį pakėlus iki Danijos lygio, galbūt būtų galima pasiekti 25% GNP. Tačiau tam reikėtų naujos – jau penktos šimtmetyje žemės reformos. Taigi pats laikas užmiršti apie Lietuvą, kaip žemės ūkio kraštą. Kažkada vis kartotos eilutės:

"Kas gali apsaugoti,

Kaip smagu ganyti"

deja, jau yra nesugrąžinamos praeities atspindys.

Gal kas galėtų priekaištauti, kodėl žinodamas apie Lietuvos pramonę, dažnai rašau su pesimistine priegai. Taip yra todėl, kad pusėtinai gerai žinau, ką Lietuva paveldėjo ir ką prarado! Lietuvos pramonė jau pradėjo palengva atsigauti. Bet yra pavojus, kad ją gali sunaikinti neprotingi vyriausybės potvarkiai, mokesčiai ir neapgalvota privatizacija. Taip pat niekas nežino, kaip ją gali paveikti įstojimas į Europos Sąjungą. Tik viena yra aišku, kad ES nėra ir niekada nebus Velykų bobutė. Jeigu net belgų ir olandų ūkininkai dejuoja, tai kokių gėrybių gali tikėtis Lietuvos mažžemiai?

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

• Indijos vyriausybė, išbandžiusi penkias branduolinių bombas ir užsitraukusi tarptautines sankcijas, pradėjo švelniau aiškintis, kad Indijos santykiai su kaimyninėmis šalimis – Kinija ir Pakistanu – yra gana geri ir jokių karinių konfliktų nenumatoma. Užsienio reikalų ministerijos atstovas Brajesh Mishra, buvęs Indijos ambasadorius Jungtinėse Tautose pareiškė, kad Indija nenumato toliau vykdyti branduolinių ginklų bandymus.

• Kongo vyriausybė iškilmingai paminėjo vienerių metų sukaktį nuo šalies išvadavimo iš Zairo diktatoriaus Mobutu rankų. Naujasis prezidentas Laurent Kabila pabrėžė, kad vyriausybė eina teisingu keliu, siekdama sukurkti demokratinę, stiprią ir pasiturinčią visuomenę, nors

yra žmonių, kurie norėtų, kad Konge liktų skurdas ir netvarka.

• Kaip praneša Baltieji Rūmai, prezidentas Bill Clinton pakeitė savo požiūrą į žemės minas. JAV pasiryžusios pasirašyti tarptautinę, šias minas draudžiančią sutartį, Pernai gruodžio mėnesį ją pasirašė maždaug 100 valstybių atstovai, suvažiavę į Kanados sostinę Otavą. Sakoma, kad išrastos minos, kurios po tam tikro laiko pačios susinaikina. Minų priešininkai pasirengę jas uždrausti. Jų prikasinėta 60-yje valstybių. Nuo netikėtų sprogimų žūva civiliai, dažnai nukenčia vaikai.

• Bahamų salų vyriausybė įsakė sugrąžinti į Kubą 61 pabėgėlį, nors dėl to protestavo net kelios valstybės. Bahamų salose nėra vietos visiems politiniams ar ekonominiams bėgliams.

PARTIZANO UŽRAŠAI

(Pabaiga. Pradžia – 19 nr.)

Prašykime Aukščiausiąjį, kad apšviestų mums protą ir kad visi mūsų veiksmai būtų tokie, kurie nesudarytų blogų pasekmių. Kad sąžinė būtų švari ir visada būtume pasirengę sutikti mirtį. Dieve, suteik žuvusiems už Tėvynę laimingą amžinąjį gyvenimą!

Nedaug težinoma apie žuvusiųjų draugą Bulotą, kurį paėmė gyvą. Žinau tik tiek, kad jį, su spygliuota viela surištom rankom, visą kruviną čekistai vedžiojo po kaimą, stebėdami, ar kas nepagailės jo, ar neišsiduos, kad su juo turėjo nors menkiausią ryšį. Ieškojo kankinio pagalba naujų aukų. Bet negirdėjau, kad ką būtų suėmę. Reiškia, jis nieko neišdavė, o žmonės patys irgi neišsidavė, kad jį pažinojo. Po to Bulotas dingo be žinios. Apie jį nieko negirdėjom. Net jo sesuo neseniai manęs klausė, gal ką nors gal žinau apie jos brolių. Gaila, niekuo negalėjau jos nei pradžiuginti, nei nuraminti. Galima tik spėti, kad buvo sužvėrėjusių priešų nukankintas ir užkastas nežinomoje vietoje, kaip ir tūkstančiai kitų lietuvių, kurių artimieji negali surasti. Paguoda tik ta, kad jie – Lietuvos žemėje, kurią taip šventai mylėjo.

"SUTIKOM... ANT ŽĄSIES"

Partizanas Justinas Grumadas iš Virbaliūnų kaimo buvo susisprogdinūso Jono Raščiko kaimynas. Gyveno neturtingai. Vargo žmogus, bet buvo geros širdies, mylėjo Dievą ir Tėvynę. Buvo teisingas ir gailėstingas. Papasakosiu, ką prisimenu apie jį. Tai buvo aukštas vyras. Kai užeidavo į trobą, jam, žengiant pro duris, reikėdavo gerokai pasilenkti, kad nesusiimuštų galvos į durų staktą. Bet užeidavo retai: nenorėdavo sukelti mano tėvams rūpesčio ir baimės. Susitikdavom kai kada, tėvams nežinant.

Vieną kartą jam partizanaujant atsitiko taip. Pasiuntė vadas jį su draugu parnešti maisto iš kaimo. Kai nebūdavo galimybės apsirūpinti maistu iš priešiškausi nusiuteikusių žmonių, kurie labiau mėgo okupantus, o ne partizanus, tekdavo eiti per kaimą pasielgetauti. Žmonės su malonumu duodavo ir sakydavo, kad užeitų dažniau. Šį kartą Justinui buvo įsakyta nueiti pas įtartą žmogų ir parvesti telyčaitę maistui. Jam pareikalavus tos telyčaitės, žmogus pradėjo prašyti, kad jos neimtų, nes labai pasunkės

gyvenimas. Mat turėjo mažų vaikų. Grumadui ir pagailo – pats buvo patyręs vargo. "Na tada duok avį." – pasakė. Žmogus vėl pradėjo prašyti: "Nebus avies, nebus vilnų, iš ko žiemą nusimegsim pirštines? Imkit žąsį." Justinas pamastė ir paėmė žąsį. Dar užėjo pas kitus žmones ir kas ką davė, parinkęs parnešė. Parėjus miškan, vadas klausia: "Kur telyčia?"

"Tai, kad maži vaikai. Labai nuskriausim žmogų, paimdami telyčią. Norėjau paimti avį, bet irgi pradėjo verkti... Pasiūlė žąsį. Na, ką daryt, gal jis žmogus ir neblogas, juk tikrų įrodymų neturim... Sutikom ant žąsies."

Vyrai pasijuokė iš tokio jo elgesio ir "įsikando" tą žodį. Tapo kaip ir anekdotu. Kur tik pasitaikydavo, visada juokdamiesi sakydavo: "Sutikom ant žąsies". Telyčaitės neparvedė, bet praskaidrino partizanų kasdienybę.

Sunku pasakyti, ar tas Grumado geraširdiškumas pagreitino jo mirtį, ar taip buvo lemta iš aukščiau, kad jis turėjo žūti nuo sribų kulkos. O buvo taip. Kaip man papasakojo buvęs jo bendražygis, buvo kokia tai išdavystė. Partizanai, apmąstę visas aplinkybes, nutarė, kad tą blogą darbą galėjo padaryti tik toks Reipa iš Lukšakaimio. Nuėjė pas jį, apibarė ir įspėjo: "Jei dar kartą panašiai pasielgsi, būsi nubaustas labai skaudžiai." Reipa gynėsi to nedaręs. Vėliau tie patys partizanai ištyrė, kad Reipa galėjo būti nekaltas. Grumadas tada ir sako: "Mes jį barėm ir grasinom, tad dabar turim nueiti ir atsiprašyti". Kiti prieštaraavo: "Mes gi jo nebaudėm, nieko jam nedarėm. O, kad įspėjom, tai žinos, kas jo laukia, jei sumanytų ką nors blogo." Taip ir pasiliko tas reikalas. Tačiau po kiek laiko Grumadas vis tik apsigalvojęs pasakė "Tėvui" negalintis taip... Eisiąs atsiprašyti. Tada bunkeryje gyveno tik jie du.

Nuėjus pas Reipą, bebūnant kambaryje, sribai apsupo sodybą. Matyt, tokia buvo jo lemtis. Grumadas tur būt iš namo atsišaudė, nes buvo peršautas prieangyje prie durų. Dar gyvą sribai vežėsi į Raudondvarį, bet nebenuvežė. Greitai mirė.

DRAUGŲ LIKIMAI

Apie Petrą Seniūną mažai ką žinau. Girdėjau tik iš kitų, kad kokiam tai kaime keli partizanai irgi susidūrė su priešais. Kiti pasitraukė, o Petras, šokant per darželio tvorą, pašautas persisvėrė per ją ir mirė.

Kazimieras Bagdonas (Kaziuku jį vadino) žuvo 1951 metų žiemą. Pavėjau-nėje jis laikėsi pas žmogų klojime. Ar jį sribai susekė, ar kas išdavė, nežinau. Tik girdėjau, kad atsišaudydamas klojime nukovęs du priešus. Vienas iš jų buvo, berods, kapitonas. Kareiviai klojimą sugedino. Tikriausiai ir Kaziukas sudegė kartu su klojimu, nes nebebuvo ko vežti ir guldyti ant gatvės.

Dar kai ką pasakysiu apie partizaną Petrą Lukšaitį iš Tirkšlių kaimo. (Dabar to kaimo, kaip ir daugelio kitų, jau nebėra.) Apie jį kiti partizanai galvodavo: "Kad tik jo nepaimtų gyvo". Taip ir kalbėdavo tarp savęs. Petras iš tikrųjų buvo labai lėtas ir ramus vyras. Kažkodėl kiti manė, kad jis – silpnos valios žmogus ir, pajutęs ant savo kūno pirmutinį rimbo smūgį, viską išduos. Taip ir atsitiko, kad paėmė jį gyvą. Tik pasirodo, ne visada būna taip, kaip kiti mano. Kiek jį kankino, vienas Dievas žino. Bet kada žmonės Lamankoje matė jį visą kruviną, čekistų vedžiojamą po kaimą ir Lamankos mišką, kad parodytų, kur bunkeris, neišdavė. Nors pro patį bunkerio, kuriame buvo trys partizanai, viršų praėjo. Jie ir papasakojo, kaip per juos praėjo Petras su čekistais. Kas patyrė čekistų kankinimų žiaurumą, drąsiai gali pasakyti, kad tai buvo didvyris, jei atlaikė... Kur dabar Petriukas, su kuriuo draugavau, kai vaikystėje ganė karves, nežinau. Ar nukankino tada, ar dar gyvas, ar jau savo mirtimi miręs? Jo pavardės ant paminklinio akmens nėra.

PABAIGOS ŽODIS

Istorijoje, kaip ir spalvotame vitraže, sunku pasakyti, kuri detalė yra pati reikšmingiausia, o kuri – ne. Visumos suvokimui, ypač vėlesnių kartų žmonėms ir nedideli, bet autentiški atskirų žmonių prisiminimai apie konkrečius įvykius yra tokie pat svarbūs ir įdomūs, kaip ir žymių istorikų ar garsių politikų vertinimai.

Dažniausiai valstybių istorijos yra tapatinamos su vadovų pavardėmis ir jų politine veikla. Bet iš tikrųjų tautų ir valstybių istoriją kuria visi žmonės. Todėl ji bus tuo pilnesnė ir teisingesnė, kuo daugiau žmonių ją užrašys, kuo daugiau prisiminimų paliks ateičiai. Nėra nesvarbių įvykių, nereikšmingų žmonių, nereikalingų darbų, jei jie buvo skirti savo tautai, savo Tėvynei. Suprasdami žmogaus laikinumą, turėtume palikti ir užrašytas savo min-

tis, pastebėjimus bei prisiminimus. Visi atsakome už savo valstybės istoriją. Visa tai, kas buvo skaudu, bet garbinga, kas klojo kelius ateičiai, turi būti branginama ir saugoma.

Kai nepaprastai kruopštus Raudondvario apylinkės partizaninio judėjimo atminties įamžinimo entuziastas dr. Vincas Joneliūnas atnešė kuklų partizano Kazimiero Sutkaus prisiminimų rankraštį, dar nežinojau, kieno ir koks likimas tuose popieriaus lakštuose įamžintas. Vėliau

ne kartą teko sutikti ir kalbėtis su pačiu K. Sutkumi. Ir atrodo, kad nieko daugiau nereikia papildyti ar paašškinti, negu pats partizanas surašė. Paprasta kalba, nuosekli mintis lydi to sunkaus, bet tokio prasmingo gyvenimo išpūdžius. Ne kartą jis pabrėždavo: "Nieko nepridėkite ir nepagražinkite."

Tik noriu tik padėkoti Žemės ūkio inžinerijos instituto redaktorei Janinai Strakšienei už pagalbą, ruošiant šiuos prisiminimus spaudai.

Dr. Leonas Milčius

PASAU LIS IR LIETUVA

* **GRĖSMĖ.** Rusijos rublio krizė gali sukelti spekuliacines atakas prieš Baltijos valstybių valiutas. Ekonominė krizė Rusijoje sukrėtė rublį ir centrinis bankas buvo priverstas net trigubai pakelti palūkanų normas, tačiau kalbos apie devalvą dar nenurimo. Estija, Latvija ir Lietuva dėl didelio eina-mosios sąskaitos deficito pernai trumpam buvo patekusios į spekuliuotojų valiuta akiratį, kas galėjo baigtis panašia į Azijos krizę. Tačiau to neįvyko. Manoma, kad labiausiai pažeidžiamas yra Lietuvos litas. (REUTERS)

* **KILPA.** Rusijos Užsienio reikalų ministerija dar neparodė 1997 m. spalį pasirašytos valstybės sienos sutarties su Lietuva tvirtinti Valstybės Dūmai, tačiau Rusijos URM atstovas spaudai Valerij Nesteruškin sakė, kad "derinamos aplinkybės, būtinos sėkmingai ratifikavimo proceso pradžia Vals-tybės Dūmoje". V. Nesteruškin sakė, kad prieš perduodant su-tartį, reikėtų geriau apibrėžti Lietuvos prekybinius ryšius su Rusijos Kaliningrado sritimi. (BNS)

* **GRASINIMAI.** Penktasis neeilinis Rusijos Federaci-jos komunistų partijos (RFKP) suvažiavimas pavedė savo frakcijai Valstybės Dūmoje paraginti vyriausybę "apriboti politinius ir ekonominius santykius su Lietuva dėl to, kad šioje respublikoje pažeidžiamos žmogaus teisės". Tai sakoma gegužės 23 d. suvažiavime priimtame ir šią savaitę patobulin-tame pareiškime "Ginti Lietuvos komunistus - teismų susido-rojimo aukas". Pareiškimą pasirašė RFKP CK pirmininkas Genadij Ziuganov. Suvažiavimas pasmerkė "Lietuvos val-džios veiksmus, atvirai pažeidžiančius žmogaus teises", ir pareikalavo "nedelsiant" paleisti iš kalėjimo M. Burokevičių ir J. Jermalavičių. (INTERFAX)

* **LATVIJOS PROTESTAS.** Latvijos užsienio reikalų ministerija gegužės 27 d. Rusijai pareiškė nepasitenkinimą dėl jos sąmoningo nenoro plėtoti abiejų šalių dialogą. Ryga taip pat apkaltino Maskvą už iškreiptos informacijos apie procesus Latvijoje skleidimą. "Reikia padaryti išvadą, kad šiuo metu Rusija nepasirengusi plėtoti dialogo su Latvija. Visi Latvijos pasiūlymai stiprinti pasitikėjimą ir supratimą buvo atmesti arba iškreipti", sakė ministerijos sekretorius spaudai. (BNS)

* **JAV IR BALTIJOS ŠALIŲ CHARTIJA VEIKIA.** Latvijos finansų ministras Robertas Zylė, gegužės 26 d. pra-dėdamas Latvijos ir Amerikos ekonomines konsultacijas Va-šingtone pareiškė, kad JAV domėjimasis mūsų regionu reiškia didesnę pastovumą, saugumą ir kartu geresnes ekonominio augimo sąlygas. Ministras sveikino JAV-Šiaurės Europos ini-ciatyvą, kuria siekiama stiprinti JAV ir Šiaurės bei Baltijos regiono šalių ryšius, prisidėti prie Baltijos valstybių įsijungi-mo į Europos institutus. Jo nuomone, dvišalė darbo grupė, kuri paeiliui rengs posėdžius Amerikoje ir Latvijoje kartą per metus, gali prisidėti prie ekonominių abiejų šalių santykių. JAV ir Baltijos valstybių ekonominių konsultacijų išdavos bus apsvartytos birželio 25 d. Rygoje keturšalės partnerystės komisijos pirmajame posėdyje. (LETA)

* **KARINIAI PLANAI.** Rusijos ir Baltarusijos sąjungos Vykdomojo komiteto vyriausiosios specialiųjų programų val-dybos viršininko pavaduotojas Aleksandr Bevzo pareiškė, kad Rusija ir Baltarusija pajėgios pradėti kurti regioninę kariuo-menės grupuotę ir sukurti vieningą gynybinę erdvę. Parengti dokumentų projektai, kurie leistų kurti vieningą regioninę priešlėktuvinės gynybos sistemą, suformuoti regioninės kariuomenės grupuotės valdybos jungtinę vadovybę, sukurti vieningą karinio budėjimo sistemą. Baltarusijos Liaudies fronto vadovybė turi dokumentų, liudijančių apie tolesnį Bal-tarusijos inkorporavimą į Rusijos sudėtį. Rusijos Valstybės Dūma gegužės 25 d. atsisakė patvirtinti dvišalį susitarimą dėl Rusijos karinių formuočių išvedimo iš Baltarusijos į Rusiją tvarkos. (BelaPAN, ITAR-TASS)

Lietuvių telkiniuose

PROFESORIŲ BIRŽIŠKŲ ATMINIMUI

Pernai, lapkričio 18 d. susirinko buvę Pabaltijo universiteto studentai pasiklausyti Prano Jurkaus kelionės išpūdžių į Viekšnius. Viekšniai yra nedidelis šiaurės žemaičių miestelis, esantis į rytus nuo Mažeikių. Tai profesorių Biržiškų gimtinė.

Vaizdajuostėje matėme Biržiškų paminklą, kurį sukūrė skulptorius C. Pečiukas ir architektas R. Palukaitis. Paminklas yra penkiakampis. Jame yra visų trijų profesorių Biržiškų ir jų tėvų biustai. Paminklas buvo atidengtas 1995 m. rugpjūčio 25 d.

Vaizdajuostėje matėme ir seną namą, kuriame yra ir dabar veikianti vaistinė, o greti-

Eugenija Barškėtienė

mame kambaryje, tartum muziejuje, yra primityvūs medicinos ir vaistų gaminimo įrankiai. Netoli yra kitas senas namas, kuriame savo gyvenimo pabaigoje glaudėsi A. Griškevičius, laikomas aviacijos pradininku.

1981 metais buvo įkurtas visuomeninis muziejus. Jo įkūrėjas buvo mokytojas Algirdas Gedvilas ir medikė Apolonija Sriubaitė. Čia viename kambaryje yra sukaupę Biržiškų šeimos daiktai. P. Gedvilui įteikta Biržiškų vardo atminimo lenta ir auka, kurią ir nuvežė P. Jurkus. Muziejaus įkūrėjas A. Gedvilas buvo labai nustebintas ir

skundėsi, kad nieko nežinojęs apie Pabaltijo universitetą ir apie tolesnę Biržiškų veiklą bei jų mokslinius darbus.

Kovo 18 d. vėl susirinkome Nikos restorane, Čikagoje. Prisiminėme universiteto 52-ąsias įkūrimo metines. Čia sužinojome, kad jau atgautas Biržiškų namas ir gauta parama muziejaus įkūrimui. Muziejaus vedėjas A. Gedvilas labai pageidauja medžiagos apie Pabaltijo universitetą, profesorių Biržiškų darbus ir nuopelnus išėivijoje. Tai gali būti užrašai, paskaitų santraukos, prisiminimai ir t.t. Prašome siųsti šiuo adresu: Biržiškų muziejus, Viekšniai, Akmenės rajonas, Lithuania.

"KORP! NEO-LITHUANIA" FLORIDOJE

Genovaitė Modestienė

Dauguma žmonių, darbuose praleidusių didesnę savo amžiaus dalį, sulaukia užtarnauto poilsio. Tada kiekvienas renkasi kuo geresnę, savo poilsio dienoms priimtinesnę vietą. Daug kas pasirenka saulėtąją Floridą. Tarp jų yra ir lietuviai. Jie stengiasi glaustis ten, kur yra susibūrę daugiau saviškių, kur būtų smagiau ir įdomiau poilsiauti. Įvairiose Floridos vietovėse yra įsikūrę ir jaunesni, dar dirbantys neolitanai. O ir vidurinioji korporantų karta metai po metų slenka į poilsio amžių ir iš šiaurinių pakraščių atvyksta į Floridą. Štai ir išvystame jaunesnius, kurie buriiasi prie čia anksčiau apsigyvenusių vyresniųjų. Reikia tikėtis, kad bendromis jėgomis bus išlaikyta gyvoji neolitanų dvasia.

Pačiame St. Peterburge įsikūrus didokai neolitanų grupei, kilo sumanymas įkur-

ti korporacijos padalinį. Dauguma jam pritarė ir 1982 metais buvo įkurtas "Korp! Neo-Lithuania" Floridos skyrius, sujungęs neolitanus, gyvenančius Daytona Beach, Jacksonville, Vero Beach, Jupiter, Juno Beach, Miami. Skyriaus centru tapo St. Petersburg.

Iš pradžių, kol buvo didesnė neolitanų grupė, galėjome surengti korporacijos šventes, minėjimus ar kitais būdais įsijungti į lietuviškosios veiklos sūkurį. Bet, metams bėgant, vyresnieji pradėjo negaluoti. Per 15 metų net 7 vyrai neolitanai pasitraukė iš gyvųjų tarpo. Po tokių netekčių susiaurėjus mūsų rateliui, galime tik retkarčiais susirinkti, pabendrauti, išklausti vieną kitą paskaitą, aptarti kokį nors svarbesnį klausimą arba tiesiog kartu pabūti.

Ir šiomet, balandžio 4 d.

į kiek erdvesnį Modestų butą susirinko dauguma mūsų skyriaus narių. Dalyvavo ir mirusių kolegų žmonos. Kolega A. Diškėnas pradėjo suėigą ir pakvietė inž. Joną Jurkūną tarti žodį. Pranešėjas apžvelgė dabartinę korporacijos veiklą tiek Amerikoje, tiek Lietuvoje. Jis ypač išsamiai papasakojo apie Čikagoje įvykusį korporacijos 75-mečio minėjimą. Po J. Jurkūno pranešimo jaunesnieji kolegų gyvai domėjosi korporacijos dabartine veikla Lietuvoje ir jai priklausančių rūmų likimu. Visiems rūpėjo korporacijos ateitis.

Paskui susėdome prie kavutės ir maloniai pabendraavome. Niekas neskubėjo namo: juk darbai nebelaukia. Todėl buvo gera pabūti kartu. Kolega A. Diškėnas padėkojo visiems už dalyvavimą. Atsisveikinome iki kito karto.

L.S.T. "Korp! Neo-Lithuania" Floridos skyriaus nariai savo sueigoje.

KREIPIMASIS Į ČIKAGOS LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ NARIUS

Lietuvių Tautinių namų direktorių taryba metiniame narių susirinkime, įvykusiame 1997 m. lapkričio 8 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, pareiškė, kad pardavus turėtus namus ir sklypą, sumažėjo sąlygos ir priemonės tolesniam LTN egzistavimui. Todėl buvo pasiūlyta Lietuvių Tautinių namų organizaciją likviduoti. Susirinkimas tą pasiūlymą priėmė. Balsų prieš likvidavimą nebuvo. LTN direktorių taryba pasiūlė, kad dabar esančiai LTN direktorių tarybai būtų pavesta eiti likvidacinės komisijos pareigas. Susirinkimas taip pat vienbalsiai tam pasiūlymui pritarė.

Jau anksčiau LTN valdyba ragino visus narius atsiimti savo įnašus, pateikiant išdininkui beprocentinės paskolos lakštus. Apie 80% paskolų sumos jau atsiimta, bet dar yra neatsiėmusių. Prašome visų tai atlikti iki 1998 metų rugsėjo 1 d. Jei paskolų lakštai dėl kurių nors priežas-

čių yra dingę, prašome raštu pranešti apie tai LTN išdininkui Oskarui Kremeriui šiuo adresu: 1005 Sherwood Drive, La Grange Park, IL 60526-1551, tel. (708) 354-7374. Išdininkas, gavęs pranešimą, patikrins pagal turimus įnašų sąrašus ir paskolą tam asmeniui išmokės. Jei narys yra miręs, jo paskola gali būti išmokėta pasilikusiems: žmonai, vaikams. Prašome apie tai pranešti išdininkui. Jis patikrins ir pagal valstijos nuostatus išmokės paveldėtojams.

Tik susitvarkiusi su narių paskolų įnašais, likvidacinė komisija galės sudaryti galutinę apyskaitą. Tos apyskaitos likutis, išmokėjus visas sąskaitas, bus proporcingai paskirstytas kiekvienam nariui pagal jo turėtą įnašų sumą. Už tą papildomą sumą kiekvienas narys privalo sumokėti IRS pajamų mokesčius.

*Lietuvių Tautinių namų
Likvidacinė komisija*

"DIRVA" NAUJIEMS SKAITYTOJAMS – UŽ \$15.00!

"Vilties" draugijos valdyba, norėdama išplėsti skaitytojų ratą ir supažindinti su "Dirva" tuos, kurie jos dar neskaito, nutarė naujiems skaitytojams iki metų pabaigos (nuo š.m. liepos 1 d. iki 1999 m. sausio 1 d. siųsti savaitraštį tik už 15 dolerių.

Be abejo, jūs turite pažįstamų, kurie "Dirvos" dar neskaito. Užsakykite jiems šį savaitraštį susipažinimui – už mažiausią kainą. Gal būt "Dirva" jiems patiks ir kitais metais jie patys ją užsisakys. Jei kiekvienas iš Jūsų suras tik po vieną naują prenumeratorių, "Dirvos" skaitytojų skaičius padvigubės. Tai leis šį savaitraštį patobulinti ir dar geriau patenkinti skaitytojų pageidavimus.

Užsakydami "Dirvą", užpildykite šią atkarpą, iškirpkite ją ir atsiųskite kartu su čekiu.

ATKIRPTI

DIRVA
P.O.BOX 19191
CLEVELAND, OH 44119-0191

Siunčiu \$_____ ir prašau siųsti "Dirvą" šiems asmenims:

1. Pavardė ir vardas

Adresas:

2. Pavardė ir vardas

Adresas:

UŽSAKYTOJAS:

Adresas:

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

Motinos dienos
minėjimas

Pensininkų klubo pirmininkas Algis Skudžinskas, pradėjęs susirinkimą, pranešė, kad klubas pasiuntė 5 dėžes gėrybių Lietuvos našlaičiams. Jis taip pat priminė, kad 1998 spalio 11 d. atvyks Los Angeles "Dramos sambūrio" grupė, kuri suvaidins Kazio Sajos komediją "Savaitgalio romanas".

Pirmininkas supažindino su Motinos dienos atsiradimu Amerikoje. Jos sumanytoja Anna Jarvis pradėjo rengti motinų pagerbimo dienas 1908 metais, t.y. lygiai prieš 90 metų. 1914 metais prezidentas Woodrow Wilson pateikė kongresui rezoliucijos projektą, prašydamas paskirti antrą gegužės sekmadienį motinų paminėjimui ir pagerbimui.

Sekretorė Aldona Marcinkienė papasakojo apie Motinos dienos atsiradimą Lietuvoje. Tai prasidėjo nuo 1918 metų, kai įvairios organizacijos įvairiu laiku pagerbdavo motinas. Ir tik 1929 m. kovo 24 d. buvo sutarta švęsti Motinos dieną pirmąjį gegužės sekmadienį. Motinos diena švenčiama Dievo motinai skirtą mėnesį. Tuoj po nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais Aukščiausioji Taryba (Atkuriamasis Seimas) išleido potvarkį, vėl paskirdamas pirmą gegužės sekmadienį motinų paminėjimui.

Vytautas Dulys apibūdino motiną, kaip mūsų visų pradžią. Gimdydama ji pratęsia šeimos, giminės ir net tautos buvimą bei ateitį. Ji ne tik

pagimdo, bet ir išugdo jaunąją kartą, parodydama jai darbštumo, kilnumo ir gerumo pavyzdį. Motina yra ne ta, kuri tik pagimdo, bet kuri per daugelį metų augina ir auklėja savo vaikus būti gerais tėvams ir tautai.

Taip jau gyvenime yra, kad mes labiausiai pasigendame to, ko netenkame. Pasigendame ir įvertiname motinas tada, kai jų jau nebeturime. Tik tada suprantame, kad gražių dalykų gyvenime galime turėti po 2-3, tuzinais, šimtais ar tūkstančiais. Daug gražių rožių, daug žvaigždžių, daug neužmirštamų saulėlydžių, nuostabių vaivorykščių, daug brolių, seserų, pusseserių, tačiau tik vieną vienintelę Motiną plačiame pasaulyje.

Aldonos Marcinkienės žodžiais, motina yra šeimos kunigas, židiny, maitintoja. Ji anksčiausiai keliai, vėliausiai gulasi. Ji sėdi prie sergančio vaiko lovelės. Motina moko vaikus neskriausti ne tik kitų vaikų, bet ir gyvulėlių, paukštelį, nes ir jiems skauda, ir Dievulis už tai baudžia. Padeklamavo eilėraštį motinai:

*Motina geroji, motina šviesi,
saulė mūsų žemės
vėtrų ūžesų,
lauko rugio varpa
varganai brandi
amžina malone sergi ir vedi.
Buvo prakartėlė ašarų karčių
meilė daug pasėjo
laimės ir vilčių,
ant šventų altorių*

*degame visi
motina geroji, motina šviesi.*

Diana Grintalienė paskaitė laišką savo mirusiai motinai.

atnaujino senas pažintis ir gražiai pabendravo.

Šeštadienį įvyko suvažiavimo posėdis. 16-os kuopos vardu jo dalyvius pasveikino jos pirmininkas Ken Rudmin. Kėgliųavimo turnyro vadovas Robert A. Martin, Jr. palinkėjo sėkmės suvažiavime ir turnyre. Po to susirinkusieji išklauzė valdybos narių ir kuopų pranešimus, svarstė būsimuosius darbus. Nutarta, kad rudens suvažiavimas ir maldos kelionė vyks spalio 9-11 dienomis. Šį renginį globos 19-oji kuopa, veikianti Pittsburgh, PA.

Padalinio "Pagalba Lietuvai" atstovas Michael Petkus pranešė, kad šiemet nebus rengiamas golfo turnyras. Įvyks tik vakarienė ir šokiai. Visas renginio pelnas bus

Kun. Dr. Andriaus
Narbekovo atsisveikinimas

Kartu su Motinos dienos minėjimu atsisveikinome ir su kun. Andriumi Narbekovu, kuris per trejus metus studijuodamas Vašingtono Katalikų universitete, beveik kas antrą sekmadienio rytą apsilankydavo mūsų parapijos šv. Alfonso bažnyčioje ir aukodavo šv. Mišias lietuviškai. Paprašytas pasakyti bent keletą žodžių, mielas kunigas kai ką papasakojo iš savo biografijos. Jis gimė Gargžduose, (netoli Klaipėdos), šešių vaikų šeimoje. Vidurinę mokyklą baigė tame pačiame miestelyje ir įstojo į medicinos institutą, kurį baigęs, 6 metus dirbo chirurgu.

Lemtingo atsitikimo paveiktas, jis įstojo į kunigų seminariją ir ją baigė. Atidarius Vilniuje naują kunigų seminariją, buvo pakviestas joje dirbti. Po kurio laiko arkivyskupas J. A. Bačkis pasiūlė likti dėstytoju, bet kunigas

Andrius jautėsi nepakankamai pasiruošęs tam darbui. Tada arkivyskupas patarė išvykti studijoms į užsienį. Kun. Andriaus norėjo studijuoti Romoje, bet arkivyskupas perkalbėjo, sakdamas, kad Amerikoje yra daug lietuvių, kuriems reikia dvasinio patarnavimo.

Prieš tris metus kun. Andrius Narbekovas atvyko studijoms į Vašingtono Katalikų universitetą ir apvainikavo savo darbą daktaro laipsniu. Jis sakėsi esąs patenkintas, kad atvyko į Ameriką ir galėjo studijuodamas dvasiškai globoti Baltimorės ir Vašingtono lietuvių. Mums, neturintiems lietuvių kunigo, jo apsilankymai būdavo graži prošvaistė. Jo reikšmingi pamokslai, ar tai būtų evangelijos aiškinimas ar kitokia tema, patraukdavo lankytojų dėmesį ir neleido mintims skraidyti už bažnyčios sienų. Bet štai, paties kunigo žodžiais tarant, mama jau atvažiuo jo pasiimti.

Nesuklysiu, visų Baltimorės lietuvių vardu sakydama: "Ačiū, kunige, už prasmingai aukotas Mišias ir pamokymus. Mes pasigesime jūsų! Laimingai patarnaukite Lietuvos jaunimui!"

Siuntos į Lietuvą

1998 m. gegužės 9 d. iš Baltimorės išplaukė 16-asis talpintuvų su gėrybėmis į Lietuvą. Jia skirtas tremtiniams ir įvairiems vaikų globos namams bei organizacijoms. Finansuojamas už privatiems asmenims pervežamus siuntinius.

Paskutiniu laiku siuntinių skaičius sumažėjo ir reikėjo išsiųsti nepilnai pakrautą talpintuvą. Spalyje dar numatome suorganizuoti 17-ąjį talpintuvą. Jeigu siunta dar labiau sumažės, kitais metais gali tekti nutraukti šį šalpos darbą, kurį tęsiame nuo 1992 metų.

Jonas Kardokas

Lietuvos vyčių žingsniai
SUAŽIAVIMAS IR KĖGLIAVIMO
TURNYRAS ČIKAGOJE

Regina Juškaitė-Švobienė

Gegužės 15-17 dienomis Čikagoje įvyko Lietuvos Vyčių Vidurio centrinio rajono suvažiavimas ir kėgliųavimo turnyras. Jį globojo 16-oji kuopa. Suvažiavime dalyvavo 60 vyčių, atstovavusių 7 kuopoms iš Illinois, Michigan, Ohio ir Pennsylvania valstijų.

Penktadienį "Best Western" viešbutyje įvyko susipažinimo vakaras. Jame matėme gražų būrelį svečių ir vietinių vyčių. Susirinkusieji

atnaujino senas pažintis ir gražiai pabendravo.

Šeštadienį įvyko suvažiavimo posėdis. 16-os kuopos vardu jo dalyvius pasveikino jos pirmininkas Ken Rudmin. Kėgliųavimo turnyro vadovas Robert A. Martin, Jr. palinkėjo sėkmės suvažiavime ir turnyre. Po to susirinkusieji išklauzė valdybos narių ir kuopų pranešimus, svarstė būsimuosius darbus. Nutarta, kad rudens suvažiavimas ir maldos kelionė vyks spalio 9-11 dienomis. Šį renginį globos 19-oji kuopa, veikianti Pittsburgh, PA.

Padalinio "Pagalba Lietuvai" atstovas Michael Petkus pranešė, kad šiemet nebus rengiamas golfo turnyras. Įvyks tik vakarienė ir šokiai. Visas renginio pelnas bus

skirtas "Pagalba Lietuvai" talpintuvų išlaidoms padengti. Posėdis baigtas Vyčių himnu.

Po pietų įvyko kėgliųavimo turnyras, kuriame dalyvavo 36 asmenys. Pirmąją ir antrąją vietą laimėjo 102-os kuopos, veikiančios Detroite, šv. Antano parapijoje, komanda. Trečioji vieta atiteko 96-ajai kuopai iš Dayton, OH. Vyrų grupėje individualią pirmąją vietą iškovojo George Cramblin iš minetos 102-osios kuopos.

Vakare į viešbutį susirinko daugiau kaip 50 suvažiavimo delegatų, vietinių vyčių ir jų svečių. Puikiai pavykusiai dainos vakaronei vadovavo muzikas Faustas Strolia su žmona Terese.

Sekmadienį Palaiminto-

jo Jurgio Matulaičio misijoje Lemonte buvo aukojamos Mišios. Po jų Pasaulio lietuvių centre, "Bočių menėje" įvyko iškilmingi pietūs. Buvo apdovanoti kėgliųavimo turnyro laimėtojai. Vidurinio centrinio rajono pirmininkė Pran-

ciška Petkuvienė padėjo visiems už dalyvavimą, o 16-ajai kuopai – už rūpestingą suvažiavimo ir turnyro globą.

Iki pasimatymo 85-ajame seime, kuris rugpjūčio 6-9 dienomis įvyks Waterbury, Connecticut.

Džiaugsmas.

V. Kučo nuotr.

Kunigas, Dr. Andrius Narbekovas (dešinėje) su savo mamyte (viduryje) atsisveikinime su Baltimorės lietuviais.

K. Laskausko nuotr.

Jaunimo puslapis

KAIP PERMAINOS VEIKIA JAUNIMO KULTŪRĄ?

Rūta Kalašinskaitė
Kauno technologijos
universiteto studentė

(Pabaiga. Pradžia – 18 nr.)

Atsiradus galimybei keliauti po pasaulį, pamiršome, kad tokią pat galimybę turiame ir čia – namuose.

Panašiai galima sakyti ir apie kalbos kultūrą. Tėveliai už galvų griebiasi, kai išgirsta savo vaikus kalbančius gatvėje. Ne tiek baisu dėl akademinio jaunimo, nes pagrindinės taisyklės jiems "įkalamos" į galvą, tačiau kitas jaunimėlis puikiai bendrauja be jokių taisyklių, naudodamas visas galvon šaunančias "įspūdžio sustiprinimo priemones". Atrodo, kai sovietiniais metais dvejetukininkai prievarta buvo tempiami iki devintos klasės, jaunimas buvo šiek tiek raštingesnis. Bent jau neteko girdėti, kad jaunas policininkas darytų viename žodyje po tris klaidas...

Nemokantis savo gimtosios kalbos nelabai stengsis išmokyti ir svetimą. O juk tai lietuviams – ypač svarbu. Pasikeitus politinei santvarkai Lietuvoje, pasidarė aišku, kad nebegalima gyventi taip, kaip iki šiol. Norint bendrauti su pasauliu, nebeužtenka vienos kalbos. Dar greitai, matyt, pavysim prieškarinio Lietuvos inteligentus, mokėjusius penkias – šešias užsienio kalbas, tačiau pradžia jau yra. Aktyvesnis jaunimas, supra-

tęs užsienio kalbų reikšmę, gana sėkmingai jas studijuoja. Tuo jis bus žymiai pranašesnis už ankstesnių kartų jaunimą.

Dirbančiam jaunimui iškyla kitokie rūpesčiai. Jam būna sunku jau vien todėl, kad maža jo gyvenimiškoji patirtis, nesusiformavęs požiūris į gyvenimą, neaiški vertybių sistema. Didžiulė atsakomybė tenka tiems žmonėms, tarp kurių jaunimas patenka.

Daugelis, atėję į naują kolektyvą, yra nusiteikę priimti jo tradicijas, stengiasi pritaikyti. Puiku, jei žmogus patenka į organizaciją, kuri rūpinasi kiekvieno jos nario kultūra ir saviraiškos poreikių tenkinimu. Tuomet ir nelabai išprūsęs asmuo skatinamas pasitempti. Deja, neretai pasitaiko, kad atėjęs jaunas, veiklus darbuotojas stengiasi dirbti sąžiningai, nuoširdžiai nori kuo geriau atlikti visas užduotis, tačiau suaugę kolegos šį jo užsidegimą vertina skeptiškai, jį laikydami naivuoliu Don Kichotu, garbetroška ar net pasipūtėliu. Jam sakoma, kad pakanka dirbti tik tiek, kiek reikalauja vadovas, o daugiau stengtis nėra prasmės. Palaipsniui jam perduodamos visos tos nelabai gražios "gudrybės", sudarančios tariamą gero darbuotojo įvaizdį. Iš pirmo žvilgsnio nekaltai atrodantys patarimai po truputį išmoko jį meluoti, sukčiauti, veidmainiauti, tinginiauti. Suaugusieji, ignoruodami permainų dvasią, perduoda jaunimui ano laikmečio trūkumus, buvusios sistemos iškreiptą požiūrį į darbą, o paskui patys stebisi, kodėl jaunimas – toks "sugadintas". Tačiau, kaip ir daugeliu atvejų, jaunimas išmoksta to, ko yra mokomas.

Visai kitokiu požiūriu

reikia nagrinėti permainų metu pradėjusių dirbti jaunų žmonių, kurie patys kūrė didesnę ar mažesnę darbo kolektyvą, elgesį. Beveik be išimčių tai buvo vos vidurinė mokyklą baigę jaunuoliai, kurie griebėsi užsiėmimų, duodančių greitą pajamą. Visai nesvarbu, ar tai buvo teisėtas ar neteisėtas verslas – visi jie dirbo pagal tą pačią taisyklę: darau taip, kaip man atrodo. Tiek su verslo partneriais, tiek su savo pavaldiniais jie bendravo, laikydami šio principo. Daugelio iš jų dorovė yra tokio žemo lygio, kad jiems visai nederėtų dirbti vadovais. Tačiau jie dirba: priima į darbą žmones ir jiems vadovauja, būdami už juos perpus žemesnio išsilavinimo ir vadovaudamiesi iškreipta vertybių sistema. Tokie vadovai suformuoja aplinką, kurioje nevertinamas žmogaus išsilavinimas, nesirūpinama jo tobulėjimu.

Daugelio vadovų, iškilusių permainų laikotarpiu, vadovavimo būdas yra netinkamas. Jei Lietuva orientuosis į išsivysčiusias šalis ir norės turėti modernias organizacijas, jai reikės pasirūpinti, kad joms vadovautų išsilavinę, humaniški, kultūringi vadovai.

* * *

Kultūra – sudėtingas dalykas, todėl tikrai sunku viename rašinyje apžvelgti visas jos apraiškas žmogaus gyvenime. O ypač jauno žmogaus, kuris dažnai yra toks nepastovus ir prieštaringas. Kai Lietuvoje prasidėjo nauji įvykiai, šiuolaikinis jaunimas jau turėjo tam tikrą patyrimą, sukauptą visai kitokiose politinėse ir ekonominėse sąlygose. Ta patirtis dabar labai ap sunkina jaunų žmonių asmenybės formavimąsi.

IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavage

(Tęsinys. Pradžia – 18 nr.)

Tiesiog daugelis amerikiečių tiki, jog kiekvienas žmogus iš esmės gyvenime trokšta to paties, tačiau kiekvienas savaip stengiasi tai pasiekti.

Ši atsiskyrusių, bet lygių žmonių sampratą trikdo daugelį užsieniečių. Daugumoje tautų pabrėžiamas grupinis mąstymas, tradicijų išsaugojimas, tėvų nuomonė, neišsiskyrimas iš bendruomenės. Amerikietiškoji separatizmą užsieniečiai vertina kaip savotišką nepagarbą ir neatidumą kitiems. Yra tautų, kurios negalvoja, jog visi žmonės yra lygūs. Taip pat ne visur manoma, jog moterys privalo turėti tokias pat teises kaip ir vyrai. Yra bendruomenių, susiskirsčiusių į aukštesnes ir žemesnes klases.

Daugelį atvykėlių erzina amerikiečių familiarumas. Užsieniečius moksleivius apima siaubas, kai jie mato, kaip amerikiečiai mokiniai ginčijasi su savo mokytojais tarsi su bendraamžiais. Viena mano draugė, kilusi iš Austrijos, negalėjo suprasti savo kaimynų amerikiečių elgesio. Darbininkai prie namo jai statė medinę terasą, o kaimynai apspitę stebėjo. Moteriškė buvo įsitikinusi, jog tie kaimynai kiša nosį, kur jiems nepriklauso. "Jie manęs netgi neatsiklausė! Ko jie ten spoksojo?" Tai, kas vienoje tautoje yra normalu, kitoje nepriimtina.

Amerikiečiams laikas yra pinigai. Dažnai laikas netgi vertinamas labiau už pinigus. Čia labai branginamas punctualumas ir amerikiečiai to tikisi iš kiekvieno. Kitose tautose laikas net nėra konkretizuojamas. "Susitikime vakare", – sakoma, ir visai nesvarbu, kada svečias atvyks.

Dar vienas skirtumas yra tas, jog amerikiečiai žmones vertina dalimis: kam kuris iš jų tinka konkrečiu atveju. Amerikiečiai skirsto savo draugus į tuos, su kuriais leidžia laisvalaikį, važiuoja apsipirkti, slidinėja, aptarinėja rimtas temas, dirba. Šį sąrašą būtų galima tęsti be galo. Amerikiečiai užmezga santykius, kad patenkintų savo poreikius. Jie susiranda draugus, kurių interesai sutampa.

Užsieniečiams, suvokiantiems žmogų kaip vientisą asmenybę, sunku suprasti tokį požiūrį. Užsieniečiams draugystė reiškia visapusišką išipareigojimą. Jie nori pilnai pažinti asmenybę, artimai su-

sibičiuliauti. Jiems nepakan-ka vien paviršinių dalykų. Užsieniečiai nori sužinoti, kaip žmonės mąsto. Svetimšaliai nesupranta, kodėl amerikiečiai nori nuolatos kažką veikti, užuot inteligentiškai šnekučiaus.

Daugelis amerikiečių jaučiasi nejaukiai, tiesiog dykai sėdėdami ir leisdami laiką su kitais žmonėmis. Juos trikdo retkarčiais išsiviraujanti tylą, kai niekas neprataria nė žodžio. Amerikiečiams nepatinka ginčytis. Jie vengia rimtų temų, tokių kaip religija, filosofija ar politika. Tai, žinoma, nereikia, jog amerikiečiai apie tai negalvoja. Jie galvoja, tik dauguma paprasčiausiai apie tai nekalba. Amerikiečiai stengiasi kalbėti apie nereikšmingus dalykus ir ieško bendraminčių. Jeigu nepavyksta surasti bendro požiūrio ar nuomonės, amerikiečiai dažniausiai toliau nebeteisia bendravimo.

Kitų tautų atstovai į politiką ar religiją žiūri kaip į gyvenimo esmę. Jie negali nuo to atsiriboti ir dažnai kalba šiomis temomis. Šitaip jie užmezga dvasinį ryšį. Todėl svetimšaliai dažnai mano, jog amerikiečiai yra lėkšti ar neišsilavinę. "Kodėl jie kalba tik apie sportą arba apie orą", – klausia svetimšaliai. Beje, daugumai amerikiečių užsieniečių pastangos užmegzti pokalbį taip pat neatrodo išmintingos. "Kodėl jie lenda taip giliai ir yra tokie jausmingi?"

Dar vienas skirtumas yra tas, kad amerikiečiai daugiau rūpinasi ateitimi nei praeitimi. Jie yra įsitikinę, jog gali kurti savo ateitį, išsikeldami tikslą ir siekdami jį įgyvendinti. Jie galvoja, kad tai galima pasiekti, pasitelkus kūrybiškumą, daug dirbant ir nuolatos tobulėjant. Kitos tautos labiau akcentuoja praeitį. Joms yra svarbesni protėviai. Dauguma negalvoja, jog galima pakeisti savo likimą, todėl stengiasi pasitenkinti tuo, kas duota. Svetimtaučiai tiki, jog pasyvus gyvenimas yra harmoningas. Toks požiūris gali sudaryti nemažai rūpesčių Amerikoje.

Aplinkos įtaka žmogaus gyvenime pasireiškia labai anksti. Dauguma amerikiečių šeimų su savo vaikais elgiasi kaip su mažais suaugusiais. Vaikų nuomonė yra svarbi. Jiems leidžiama pasirinkti. Nuo pat mažumės vaikai skatinami būti savarankiški.

Štai mes – Kauno technologijos universiteto studentai, būsimieji Lietuvos ūkio atstataytojai

PROFESORIUS LEONAS JOVAIŠA

APIE MŪSŲ LAIKMETĮ, MOKSLĄ IR MOKSLININKĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

Jie atrodo lyg praeito šimtmečio Don Kichotai, kuriems gal tik ateities kartos statys paminklus už jų tylų pasiaukojimą. Bet kaip jiems padėti? Kaip prasibrauti pro "partinės pedagogikos" užtvartą ir pabandyti jas laužyti, gal net remiantis sovietine demagogija. Juk joje kalbama apie visapusišką asmenybės ugdymą, moralinį kodeksą, kūrybinių sugebėjimų skatinimą. Lieka tik viena išeitis – tiriama šis darbas.

Nedrąsiai pravėręs Mokyklų mokslinio tyrimo instituto duris, sutikau keletą įvairaus rango asmenų. Kai kurie į atvykėlių pažiūrėjo gana iš aukšto ir labai šaltai, net su ironija paaiškino, kad "nieko nebus": reikia turėti rekomendacijų, spausdintų darbų. Tik tuometinis instituto direktorius Vladas Rajeckas (dabar profesorius, Vilniaus pedagoginio universiteto katedros vedėjas) nieko nereikalavo. Labai nuoširdžiai pa-

klausinėjęs ir kai ką papasakojęs, nurodė: "Jovaiša, be rodo, dar turi ką tik atsilaisvinsią vietą."

Jau po kelių pokalbių su Darbinio mokymo sektoriaus vadovu minučių mintyse kartojau: radau tai, kas pranoksta visus lūkesčius. Iš Leono Jovaišos spinduliavo tokia dvasios stiprybė, išmintis ir gerumas, kad nebėliko jokių abejonių. Buvo 1967-ųjų pabaiga. Nuo gruodžio 1-osios tapau jo mokiniu ir bendradarbiu. Ir buvo nebesvarbu, kad instituto patalpos Biliūno gatvelėje – tokios varganos, kad alga – 88 rubliai "ant popieriaus".

Profesorius į namus nuo miesto centro iki Antakalnio pabaigos dažnai keliaudavo pėsčias. Mums buvo pakeliui. Tas keliones prisimenu kaip patį geriausią universitetą, kuriame L. Jovaiša dėstė ne tik pedagogiką, psichologiją ir mokslinių tyrimų metodiką, bet ir tautos bei pasaulio

pažinimą. Ne kartą tos "paskaitos" ir "seminarai" buvo pratęsti jo namuose. Net perėjęs dirbti kitur, jis liko buvusių bendradarbių mokytoju ir vadovu. Jis ir dabar niekada negali atsisakyti, kai dešimtys tokių pat naujokų prašo patarimo ir pagalbos. Kai šiemet aplankiau jį, pajutau, kad vėl esu greta labai artimo, brangaus žmogaus, kuris moka ir tėviškai pabarti, ir paguosti, ir paskatinti. Tarsi visus tuos trisdešimt metų buvome greta. Savo begaliniu pareigingumu ir darbštumu jis daro neįkainojamą įtaką kiekvienam, einančiam tautos švietimo keliu.

Neretai minint kokį nors žymesnį asmenį, pažymima: "Prasidėjus Atgimimui, jis ryžtingai pasuko kartu su tauta". Profesoriumi Leonui Jovaišai nereikėjo "sukinėtis" arba grįžti iš "šalikelės". Jis visada buvo su savo tauta. Ir šandien tebesidarbuoja jos labui.

Jonas Jasaitis

Vizitinė kortelė:

Leonas Jovaiša gimė 1921 m. sausio 11 d. Lieplaukėje, Telšių valsčiuje. 1964 m. apgynė pedagogikos kandidato, o 1971 metais – daktaro disertaciją. 1993 m. pastaroji buvo nostrifikuota kaip habilitacijos darbas, pripažįstant profesoriaus pedagoginį vardą. Dirbo Mokyklų (Pedagogikos) mokslinio tyrimo institute, vadovavo Darbinio mokymo sektoriui. Nuo 1970 iki 1995 metų dirbo senajame Vilniaus universitete, buvo Pedagogikos katedros vedėjas, profesorius. Universitete skaitė pedagogikos ir psichologijos kursus, parengė 30 aspirantų (doktorantų), sėkmingai apgynusių disertacijas.

Pagrindinė tyrimų kryptis – asmenybė ir jos ugdymas. Išleido 15 knygų, sudarė 12 mokslinių straipsnių rinkinių, įkūrė tęstinį leidinį "Acta paedagogica Vilnensia", kurio jau išėjo 3 tomai, paskelbė apie 300 mokslinių straipsnių.

Svarbesnės knygos:

"Mokinių parengimo rinktis profesiją pagrindai", 1970; "Psichologinė diagnostika", 1975; "Asmenybė ir profesija", 1981; "Ugdymo gairės", 1985; "Pedagogikos pagrindai" (su bendraautoriumi), 1987 m. - I tomas, 1989 m. - II tomas; Pedagogikos terminai, 1993; Edukologijos įvadas, 1993; Edukologijos pradmenys, 1993; Hodegetika, 1995.

Šiuo metu prof. L. Jovaiša jau pensininkas, bet aktyviai dalyvauja Vilniaus, Vytauto Didžiojo, Kauno technologijos, Klaipėdos universitetų doktorantūrų darbe, Klaipėdos universiteto Senato veikloje. Dalyvauja tarptautinėse mokslinėse konferencijose, redaguoja ir recenzuoja monografijas, straipsnių rinkinius. Neseniai užbaigė knygą "Profesijos psichologija".

PEDAGOGIKOS IR PSICHOLOGIJOS AŽUOLAS

Gana dažnai pradėdame žmones įvertinti tik tada, kai jų netenkame. Tada susimąstome, ką padarėme ne taip, ką galėjome padaryti geriau. Tik tada istorikai aprašo nuveiktus darbus. O kada išmoksime gerbti ir įvertinti gyvuosius klasikų?

Profesorių Leoną Jovaišą pažįstu jau bene dvidešimt metų. Jis vadovavo mano kursiniam darbui universitete, vėliau – daktaro disertacijai. Jis buvo ir pirmasis mano habilitacinės disertacijos vertintojas ir patarėjas. Visada stebino jo nepaprastas apsiškaitymas, nuostabus pasirengimas tiek pedagogikoje, tiek ir psichologijoje. Net ir sovietmečiu jis žinodavo naujausius užsienio autorių darbus, puikiai skaitė prancūziškai, vokiškai ir angliškai. Labai platus ir jo mokslinių tyrimų ratas: ugdymo filosofija, psichologinė diagnostika, auklėjimo teorija (hodegetika), profesinis orientavimas. Stebina ir L. Jovaišos darbštumas bei nagrinėjamų

temų gausa. Prieš porą mėnesių, išvykdama į stažuotę užsienyje, recenzavau jo naujausią knygą "Profesijos psichologija". Joje apibendrinti ilgamečių paties profesoriaus tyrimų duomenys ir naujausia mokslinė literatūra, išleista įvairiose pasaulio šalyse.

Vertinant prof. L. Jovaišos indėlį į psichologijos mokslą, pirmiausia tenka paminėti jo nepaprastai svarbią monografiją "Psichologinė diagnostika". Tai iki šiol vienintelė Lietuvoje knyga, nagrinėjanti šią mokslo sritį. Autorius joje pataria nesižavėti kai kuriose šalyse pervertinamais populiariaisiais "testais", bet mokyti juos pritaikyti Lietuvos kultūrai. Pirmiausia reikia nustatyti jų patikimumą ir validumą (ar jie iš tikrųjų matuoja tai, ką testų naudotojas norėtų matuoti).

Labai vertingas prof. L. Jovaišos įnašas į psichologiją yra jo sukurta asmenybės teorija. Įvairių pasaulio šalių

vadovėliuose galite rasti išvardintus bruožų ir faktorių teorijos autorius, psichodinaminių teorijų atstovus, kognityvinės psichologijos šalininkus. O mes, lietuviai, ar žinome, kad prof. L. Jovaiša yra sukūręs savą asmenybės teoriją, kurioje bando apjungti visas užsienyje populiarias sroves? Jo sukurtoje asmenybės sampratoje yra vietos asmenybės pažintiniams procesams ir motyvacijai (kuriai pabrėžia psichodinaminės teorijos), ir charakterio bei temperamento ypatumams (kuriuos mini bruožų ir faktorių teorijos). Asmenybė nėra sustingusi. Ji – dinamiška, besivystanti, priklausomai nuo aplinkos, genetinio paveldimumo, nuo savo valios, charakterio ir temperamento ypatumų.

L. Jovaišos pirmieji pedagogikos ir psichologijos mokytojai, o vėliau ir bendradarbiai buvo žymiausi nepriklausomos Lietuvos profesoriai: A. Gučas, J. Vabalas-Gudaitis, J. Laužikas (dažnai spaudoje pasirašinėjęs Laisvūno slapyvardžiu). Jie pirmieji 1926-40 metais sukūrė savą Psichotechnikos draugiją, kuri rūpinosi profesinio tinkamumo, studentų atrankos ir kitais tyrimais. Ši patirtis padėjo būsimajam profesoriumi, kai vėliau jis kūrė profesinio konsultavimo teoriją.

Habil. dr.

Danguolė Beresnevičienė

MOKYTOJŲ MOKYTOJAS

Šiandien reta žmonių, kurie jau po pirmo susitikimo tampa tau artimais ir kuriais gali pasitikėti. Iš tokių žmonių namų išeini nešinas naujomis mokslo žiniomis, atsakymais į ligi šiol slėgusius klausimus ir nuoširdumu, kuriuo norisi pasidalinti su vaikais, bendradarbiais, net ir su neskubančiais praeiviais.

Kaip pasaulis sena ir neiginčijama taisyklė: kuo žmogus dvasiškai turtingesnis, tuo jis patrauklesnis ir paprastesnis. Kol šių namų šeimininkė (taip pat pedagogė) virė kavą, Lietuvos mokytojų MOKYTOJAS dalinosi mintimis apie dabartinės mokyklos rūpesčius, pedagogikos vietą ir padėtį kintančioje visuomenėje. Profesoriaus darbo kabinete ant stalo žiba įjungtas kompiuteris. Ir ne klausus aišku: Lietuvos mokytojai, studentai, doktorantai ir aukštųjų mokyklų dėstytojai vėl gaus dovaną. Gal tai bus gilus straipsnis, skirtas kuriai nors sudėtingai temai, o gal ir nauja knyga.

Atsiverčiau "Edukologi-

jos pradmenis". Tai vadovėlis studentams, pasirinkusiems mokytojo ir dėstytojo profesiją, edukologijos magistrams ir doktorantams, neturintiems pedagoginio išsilavinimo. Jame aptariami bendrieji ugdymo klausimai, mokymas ir mokymasis, auklėjimas ir saviaukla. Pratarmėje autorius išsamiai nusako šios knygos vietą pedagoginės literatūros aruode: "Ugdymo mokslo pagrindiniai bendrieji dalykai remiasi faktinės mokymo, lavinimo, auklėjimo patirties analize ir sinteze, teikiančia pamatą apibendrinimams bei išvadoms, teorijos kūrybai. Čia nerašoma apie individualią patirtį, nes ji mokslui – mažai vertinga. Teorijos žinojimas įgalina mokytoją kūrybiškai, metodiškai tvarkyti pedagogo darbą. Jeigu kas nors pirmenybę teikia ne teorijai, bet praktiniams siūlymams, kaip dirbti, ir verčia "kūrybiškai" kopijuoti individualų praktinį patyrimą, tas kenkia asmenybės sklaidai,

(Nukelta į 9 psl.)

Prof. Leonas Jovaiša (dešinėje) su savo buvusiu mokiniu ir bendradarbiu Jonu Jasaičiu 1998 m. vasario mėn.

Iš kairės: prof. Leono Jovaišos mokinė – Vilija Grincevičienė (kairėje) ir habil. dr. Danguolė Beresnevičienė

LOTERIJA

Vladas Vijeikis

Kartas nuo karto, pasitai-ko, kad ir gana dažnai reikia nueiti į tos ar anos naudingos organizacijos vakarienę. Eini, kad įrodytum savo patriotiz-
mą. Susitinki ir pasirodai sa-vo pažįstamiems, kad jie ži-notų, jog lietuvių tavyje dar neužgęso. Programą per dau-gelį metų jau žinai atminti-nai. Bus organizacijos prane-šimas, sveikinimai, meninė dalis, vakarienė ir loterija. Senais gerais laikais dar bū-davo šokiai, bet jie, atrodo, jau padėti į archyvą. Neseniai atvažiuavusieji dar tą pareigą atlikinėja.

Organizacijos praneši-mas. Vargu, ar kas klauso. Mat dar atvyksta pavėlavu-sieji ir ieško savo stalo. O tie stalai taip sunumeruoti ir su-statyti, jog reikia nemažai akylumo, kad surastum savą-jį. Bendrininkai, pastebėję paklydėlį šaukia:

– Jeronimai, eikš čia.

Pasigirsta daug: "ššššš... nusiraminkite, prašau dėme-sio..." Bet to dėmesio maža. Reikia pasikalbėti su kaimy-nu. Taigi išgirstama pabaiga, kurios ir laukiama.

Sveikinimai. Netrumpa eilė sveikintojų, kuriuos ma-tei ir girdėjai jau keletą, o gal keliolika metų. Tikra, nuošir-di demagogija. Visi giria, pa-mini stambius darbus ir linki dar daugiau darbuotis tėvy-nės labui. Seniau buvo būtina pridurti apie tėvynės išvada-vimą. Dabar sveikintojai pra-rado labai gerą dalį. Vienas kitas atneša čekį, kuris iškil-mingai įteikiamas. Sveikinto-jo svoris pakyla. Žinoma, at-sižvelgiant į čekio didumą.

Meninė dalis. Dainuoja, kaip pranešama, labai gerai pažįstama dainininkė, akom-ponuoja irgi visiems žino-mas. Pranešama, kad abu sa-vo honorarą paskyrė tėvynės labui.

Mano draugas Florijonas kumšteli man ipašonę.

– Kaip manai, kokio dy-džio honoraras?

– Ššššššš, – tik tiek jam galiu atsakyti.

Vakarienė. Visi žino, kad bus kugelis. Moterys ša-kučių galais paima gabaliuką. Paragavimui, ar verta toliau leisti. Viena sako:

– Visai neblogas.

O kita išrankesnė:

– Sausoka ir tamsoka. Reikėjo dėti vitamino C.

Mano draugas Florijonas knibinėja su šakute.

– O kur spirgai? Kas čia per kugelis be spirgų?

– Ką, tau kazimierinės pakvipo? Ten spirgų – iki va-liai, – sako viena iš moterų.

Vienas iš stalo bendrų pareiškia:

– Geras kugelis. Manoji niekad neiškepė, kad nepri-sviltų. Pusę reikia nupiausty-ti.

– Drąsus vyras. Taip atsi-liepti apie žmoną. – šnibžda man Florijonas.

– Jis našlys, – atšnibždu.

Bekramsnojančią kugelį, pavilgius į grietinę, kad ge-riau slystu ten, kur reikia, pri-simenama meninė dalis.

– Aukštos gaidos jai ne-kaip vyksta, – sako viena. Įtariu, kad ji pati labai siekė tų aukštų gaidų ir dabar labai jų pasiilgusi.

Atneša kavą ir gana daug akį ir gomurį viliojančių ska-nėstų. Moterys ilgai žiūri, tie-sia rankas ir vėl atitraukia: per daug kalorijų.

Loterija. Jau senokai apie stalus sukasi moterys su pintinėmis, pilnomis bilietų, kurios tinka ir pinigams su-dėti. Per daug savo laimę ne-pasitikintieji perkasi keliolika bilietų. Paskelbus loteriją, mano draugas Florijonas, kaip įkišo nosį į bilietus, sek-damas numerius, taip ir nebe-pakėlė iki pabaigos.

Nuo gretimo stalo girdisi:

– Vaje, laimėjau rankš-luostį, kurį pernai loterijai daviau.

– Kas čia nuostabaus? Pernai laimėjau paveikslą, kurį prieš keturis metus lote-rijai paaukojau. Neturėjau kur kabinti. Visos sienos pil-nos.

Staiga laimės deivė pa-kreipia akis į mūsų stalą: bendrininkė laimėjo. Nueina ir atsineša butelį konjako. Neturėdama kur dėti, padeda ant stalo. Visų akys nukryps-ta į gražų apvalų butelį, ant kurio užrašyta "Napoleon".

– Kaip manai, ar tai Na-poleono laikų? – klausia kai-mynas. O kitas, tai išgirdęs, įsiterpia:

– Netikėk etiketėmis. Mūsų moterys taip nusidažo, kad nesuprasi, kas po ta eti-kete.

Čia tokie žaibai tvyksteli iš moterų pusių, kad tas ilga-liežuvis rengiasi lįsti po stalų, supratęs savo nepraustabur-niškumą.

Gelbėdamas kritišką po-litinę padėtį, kitas sako:

– Konjakas – ne gėrimas, bet vaistas. Mano uošvis išsi-gydė koją, gerdamas po dvi taureles konjako. Doktorai pataria. Girdėjau, kad net

Adomavičius konjako ne-spardo. Gal tik gandai?

– O kaip uošvis? Ar gy-vas?

– Ne. Numirė "nuo kepe-nų".

Mano draugas Florijonas atsiliepia:

– Teisingai pasakyta, kad iš etiketės nesuprasi. Geriau-sia paragauti, – pasakė ir lyg netyčia pastūmė stiklinę į "Napoleono" pusę. Savininkė prisitraukė "Napoleoną" ar-

čiau. Aiški Napoleono gerbė-ja. Gal jos prabočiai Napo-leono armijoje kariavo? Isto-rijoje gali išskaityti, kad to-kių buvo.

Loterijos vedėja jau ke-lintą kartą šaukė laimėtoją, kuriam teko knyga. Bet kam tų knygų reikia? Kur dėti? Ir dar skaityti? Laiko nėra.

Florijonas net į savo bi-lietus nebežiūrėjo. Akys buvo nukreiptos į "Napoleoną". Bet neteko sužinoti, ar etiketė

tikrai skelbė, kas viduje.

Vakarienė pasibaigė. Flo-rijonas ir be konjako pusbal-siu uždainavo:

Pasibaigė jau mūsų puota

Ir viesulai nudraskė

girliandų vainikus.

Taurė neišbaigta,

daina neišdainuota.

Pasibaigė jau mūsų puota.

– Čia Putino, – pasakė Florijonas. – Aš pataisčiau: "taurė nepripilta".

MOKYTOJŲ MOKYTOJAS

(Atkelta iš 8 psl.)

auklėjimo mokslą. Jame nag-rinėjama auklėjimo samprata, auklėjimas tautai ir visuome-nei, veiklai pasaulyje. Ši kny-ga – lobis ir mokytojams, ir mokinių tėvams. Taip ir pra-šosi: "Imkit mane ir skaitykit, o skaitydami permankykit..."

Negalima nepaminėti ir knygos "Pedagogikos termi-nai". Tai – neįkainojama ver-tybė visiems pedagoginės bendruomenės nariams. Kiek

kartų nesusikalbame tik to-dėl, kad tuos pačius dalykus aptarinėjame, skirtingai var-todami tas pačias sąvokas.

Galėčiau vardinti ir var-dinti knygų, kurių autorius arba sudarytojas, redaktorius arba vertėjas yra profesorius L. Jovaiša, pavadinimus, pa-sakoti jų turinį. Tačiau šį kar-tą norėjau tik supažindinti su labai šviesiu, tauriu žmogumi – Lietuvos mokslo ažuolu.

Vilija Grincevičienė

SUGRĮŽK – LAUKSIU...

Kazys Simanonis

(Tęsinys. Pradžia – 19 nr.)

Tenusišypsos jam pušelė-mis vainikuoti gimtieji kalne-liai, kurių juk negalėjo paju-dinti okupanto ranka, kokia grubi ji bebūtų buvusi...

* * * * *

Autobusas sliuogia plen-tu tarp nebeatpažįstamų lau-kų, iriasi vieškelio pro negir-dėtas gyvenvietes. Tik rodyk-lės ties tiltais byloja, kad jis artėja prie savo gimtinės. Dar minutėlė ir už posūkio atsi-skleis svajonėse išnešiotas, sapnuose išgrąžintas jo gim-tasis Šilainių kaimas.

Viešpatie! Kaimo vien-kiemių, anuomet išsimėčiusių kloniuose, tarpukalnėse ir pa-miškėse, lyg nebūta! Kur gi tu, pievomis vingiavęs-upeli, kur tavo žaliasis vainikas, nu-sidriekęs į tolimas? Beliko tik viksvomis ir usnimis ap-žėlęs griovys – tiesus, bejaus-mis. Kur jūs, pušelėmis vai-nikuoti kalneliai, kur jūsų su-tikimo šypsena? Styro tik aplaužyti sudžiuvę karklai prie ekskavatoriais išraustų žvyruobių, tartum maitvana-gių palikti griaučiai... Jie ne-benusišypsos! Ką padarė su tavim, mano gimtine, kas ta-ve taip išniekino?

Tik dvi aukštos liepos, šakomis susikabinusios tar-tum sesės, stovi žvyruobės papėdėje. Iš kur jūs, gražuolės? Kas jus išaugino ir kas jūsų pasigailėjo? Gediminas žengia artyn, ir šiltas virpulys lyg praeities atodūsis per-smelkia jį visą: tos pačios, kurias kadaise su broliu pasodino abipus kiemo vartų! Viskas suniokota ir sunaikinta, neliko nė akmens pary-

moti, o jos išaugo aukštos, plačios, galingos. Jos tebe-ošia nemarią legendą apie brolių žygdarbius. Dar gyva Lietuva!

Ten tolėliau, kur baigiasi žvyruobės, tebedunkso kal-ną apgobęs miškas. Ar išliko jame niekam nekliudžiusi Budrio sodyba, ar neužžėlė takai, kur jo vaikštinėta, kur prabėgo laimingiausios gyve-nimo dienos? Aplendamas žvyruobes, jis artėja prie kalno, akimis ieškodamas be-siraitančio nuokalne kelio. Jo nebėra. Pro susipynusius krū-mokšnius jis skverbiasi aukš-tytyn, kol pasiekia buvusią tar-pumiškę. Sodybos nė kvapo! Tik tarp skarotų eglaičių ir iš-tįsusių berželių dar kyšo sa-manomis apaugę pamatų ak-menys. Nė žymės, kur būta darželio, tik mažoje pievelėje styro erškėtrožė su vienu rausvu žiedeliu. Vienu vie-nintėliu... Kaip tu išlikai šioje atšiaurioje girioje? Ar kas-met tu dar pražysti Budrių, Gražinos atminimui? Nusi-skinti atminčiai? Ne, tepalie-ka ji, kaip nemarios Tėvynės simbolis!

Prieš akis atsiveria Šilai-

nių laukų lygumos. Kur jūs, laukų ažuolai, protėvių kovų liudininkai? Nė medelio, nė trobelės, tik tolumoje, kur anuomet buvo dvaras, dunkso du siloso bokštai.

Gediminas nusipurto, su-sitvardo. Gana romantikos, reikia žvelgti tikrovei į akis. Pagrioviais ir traktorių vėžė-mis jis pasiekia vienaukščių mūrinių nameliukų gyven-vietę. Užkalbina kažkur su kibirais skubančią moterėlę:

– Sakykite, močiute, kas čia atsikėlė gyventi iš Šilai-nių?

– Iš Šilainių? Kad ir ne-bežinau, ponuli. Mes iš Dagilų persikraustėm, kai sūnus "ant traktoriaus" išmoko. Daug čia iš visur atsikraustė, ir ponų iš rajono privažiavo – visų nežinosi. Vietinių čia la-bai maža, gal tik senis Topy-lis. Tas daug žino, sakosi anais laikais kumečiu buvęs. Anava jis ateina – pasiklausinėkite. Aš skubu į ganyklą – iki jos keli kilometrai... – Moteriškė nukiūtina, o Gedi-minas pasisveikina su senu-ku:

– Sveikas, tėvuk! Kaip gyvenimas?

CENTRAL

Heating and Air Conditioning Company
24 Hr. Service & Installation

\$ 100.00 OFF - NEW FURNACE

\$100.00 OFF - NEW AIR CONDITIONER

10 % OFF - ANY SERVICE CALL

Call now: 1-216-731-9400

ATMINIMO DIENA LIETUVIŲ TAUTINĖSE KAPINĖSE

Mirusiųjų prisiminimo ir pagerbimo diena Čikagos Lietuvių Tautinėse kapinėse visuomet minima sekmadienį, kad žmonės galėtų kitą dieną dalyvauti ir oficialiai skelbiamose Memorial Day iškilmėse šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Iškilmės pravedė tautinių kapinių valdybos pirmininkas Julius R. Kuzas. Amerikos legionierių lietuvių Don Varnas posto komandierius p. Paškauskas vadovavo už laisvę žuvusių karių pagerbimo apeigoms. Čia su vėliavomis dalyvavo ir lietuvių išeivijos šauliai: Vyt. Didžiojo rinktinė, "Klaipėdos" ir "Daukanto" jūrų šaulių kuopos.

Iškilmėse dalyvavo Lietuvos gen. konsulas Giedrius Apuokas ir vicekonsulė Renata Darulienė. Konsulas G. Apuokas pasakė šia progai pritaikytą kalbą. Solistė Dalia Fanneli ir Petro Zalubos dūdų orkestras atliko giesmių programą. Kapinių sekretorius M. Batutis paminėjo ir pagerbė neseniai mirusį kapinių direktorių Peter Dapser, kuris direktoriumi buvo nuo 1973 metų. Pirmininkas J. Kuzas pagarbiai įvertino buvusio direktoriaus Vyto Uznio darbą.

Iškilmės baigtos visiems giedant "God bless America". Anksčiau iškilmėse yra dalyvavę buvę Lietuvos konsulai. Keletą kartų dalyvavo ir Valdas Adamkus, dabartinis Lietuvos prezidentas. *LTK Inf.*

Iš Lietuvos Generalinio konsulo GIEDRIAUS APUOKO kalbos

Lietuvoje mirusieji pagerbiami vėlyvą rudenį, kai dienos vis trumpesnės ir tamsesnės, o gamta ruošiasi sustingti žiemai. Čia Jungtinėse Valstijose Atminimo diena pažymima gamtai pražyduš, prieš pat vasaros įkarštį. Tačiau šis skirtumas neužgožia pagrindinės minties, kuri bendra tiek čia, tiek Lietuvoje: pagerbdami išėjusius, prisimindami jų darbus ir nuopelnus, puoselėdami jų atminimą ir poilsio vietas, mes kartu semiamės išminties ir stiprybės šiandienos darbams, geriau suprasdami, kokią ateitį kuriame.

Ši diena ypatinga ir tuo, kad ji skiriama visiems kovojusiems už Amerikos laisvę. Kova už laisvę turi unikalią universalumo savybę: nesvarbu, kur ji bevyktų ir už kieno laisvę bebūtų kovojama. Ji be galo svarbi kiekvienam, kuris gerbia žmogaus teisių ir demokratijos idealus. Todėl Lietuvai itin brangus ir svarbus atminimas tų lietu-

vių, kurie gynė Jungtinių Valstijų idealus, kovodami su fašizmu Antrąjo pasaulinio karo metais, su komunizmu – Korėjoje ir Vietname, daugelyje kitų vietų. Tai kartu buvo kova ir už Lietuvos laisvę. Šis faktas labai svarbus ir dabar. Rodydami ryžtą aukotis už kitų laisvę, mes įgauname moralinę teisę tikėtis pagal-

bos ir paramos, jei mums bus sunku. Tai suprasdami, šandien Lietuvos kariai petys į petį su amerikiečiais ir kitais sąjungininkais gina taiką Bosnijoje. Kuo laisvesnis ir teisingesnis bus visas pasaulis, tuo saugesnė bus kiekviena šalis, kiekvienas žmogus. Todėl mums brangus kiekvieno kovotojo atminimas.

Daktarui

A.†A.

ALEKSUI ZOTOVUI

iškeliavus į amžinybę, jo žmonai RAMUTEI reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

*Bronius Maurutis
Jonas Labaniauskas
Juozas Gečas
Alfonsas Lauras
Bronius Ginčiauskas*

Po ilgos ligos

A.†A.

DALYTĖ MAURUKIENĖ

paliko visus liūdinčius draugus. Gilią užuojautą siunčiame jos vyrui JONUI ir vaikams: DAINAI, RIMUI, AIDAI ir jų šeimoms.

*Elena ir Viktoras Čeičiai
Liuda ir Vincas Apaniai
Marytė ir Vitas Neverauskai
Maja Cecys*

Su giliu liūdesiu pranešu visiems draugams ir pažįstamiems, kad š.m. gegužės 20 d. mirė mano sesuo

A.†A.

**ANTANINA VARKALAITĖ –
BALTRUŠIENĖ**

– buvusi Filiae Lithuaniae pirmininkė, 15 metų iškankinta Sibire.

Petras Varkala

Netekus vienintelio sūnaus, Columbus College of Art and Design profesoriaus

A.†A.

ROMUALDO AUGUČIO

užjaučiame gilaus liūdesio prislėgtus mielus JUOŽĄ ir NEDĄ AUGUČIUS.

*K.B. Astrai
B.G. Bakai
A. Bazėnienė
G. Cibienė
P.S. Jančauskai
J.J. Labanauskai
A.P. Mikštai
V.E. Vaškėliai*

St. Petersburg, FL

A.†A.

ONAI JUODVALKIENEI

mirus, reiškiame užuojautą jos vyrui, dukrai EGLEI, žentui HENRIKUI, sūnui UOSIUI, marčiai JACQUIE, seserėnui RIMVYDUI, jų šeimoms ir kitiems artimiesiems.

Valiukėnų šeima

Brangiai žmonai ir motinai

A.†A.

ONAI JUODVALKIENEI

mirus, vyrą ANTANĄ, dukrą EGLĘ, sūnų UOSĮ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu skausmu dalijamės.

*Danguolė ir Petras Griganavičiai
Leokadija ir Juozas Žvyniai*

A.†A.

VLADUI BACEVIČIUI

iškeliavus į amžinuosius namus, Jo seseriai GENEI ir jos dukrai, netekusioms mylimo brolio ir dėdės, kitiems giminėms ir artimiesiems Lietuvoje ir Amerikoje reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

*Jonas Balbatas
Povilas ir Judita Pečiulaičiai*

A.†A.

ALGIRDUI KIJASKUI

mirus, jo žmonai GIEDREI, jos šeimai ir kitiems giminėms reiškiame gilią užuojautą ir linkime ištvermės.

Cleveland, OH vyr. sk. "Židinys"

A.†A.

ALGIRDUI KIJASKUI

mirus, jo žmonai skautininkei GIEDREI su šeima, kitiems giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą ir liūdime kartu.

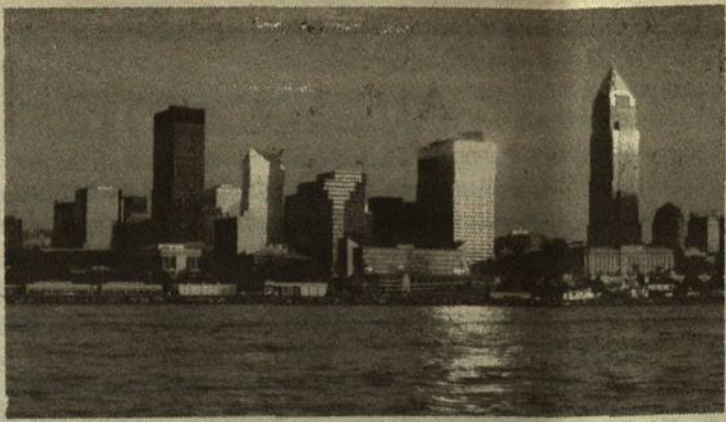
Cleveland, OH skautininkų draugovė

A.†A.

ALGIRDUI KIJASKUI

mirus, velionio žmonai – "Dirvos" redakcijos bendradarbei GIEDREI, sūnums, dukroms ir vaikaičiams bei kitiems giminėms Amerikoje ir Lietuvoje reiškiame gilią nuoširdžią užuojautą.

*"Vilties" draugija
ir "Dirvos" redakcija*

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE RENGINIŲ KALENDORIUS

- BIRŽELIO 14 d. 2:00 val. p.p. – Baltijiečių tragiškojo birželio minėjimas – šv. Jurgio parapijoje.
- LIEPOS 19 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šios parapijos sodyboje.
- RUGPJŪČIO 9 d., sekmadienį – "Dirvos" savaitrascio ir "Vilties" draugijos gegužinė.
- SPALIO 8-11 d. d. – JAV LB Tarybos sesija.
- SPALIO 10 d. – Baltijiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltijiečių komitetas.
- SPALIO 17 d., šeštadienį, Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje koncertuos Lietuvos partizanų ansamblis "Girios aidai".
- SPALIO 24 d. 7 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis – Dievo Motinos parapijos Didžiojoje salėje.
- LAPKRIČIO 7 d. – LB Klyvlendo (Cleveland, OH) apylinkė rengia "Lietuvių dienas".
- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv.

- Jurgio parapijos rudens festivalis.
- LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvių namuose Klyvlendo ramovėnai rengia Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimą.
- GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.
- GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

FOR SALE

Well kept 2 bedroom bungalow, water free basement. Neatly landscaped yard, 2.5 car garage, aluminum siding. Convenient location. Drapes, appliances included. Great as a starter home or retirement home.
Call Mary: 486-7886

"DIRVAI" AUKOJO:

R.Binder, Cary, IL	50
V.Gruzdys, Cleveland, OH	50
Korp! Neo-Lithuania	
Floridos skyrius FL.	50
L.B. Omaha's apylinkė, NE	50
H.Bagdonienė, Oak L., IL	35
A.Petrauskis, Rocky R, OH	30
V.Besperaitis, Sedona, AZ	25
V.Aukštuolis Westmont, IL	25
R.Švoba, Madison Hts, MI	20
A.Ščiuka, Dorchester, MA	15
T.Bogušas So. Boston, MA	15
V.Abraitis, Palm Coast FL	15
V.Petkus, St. Petersburg FL	15
R.Kubiliūnas, Wilby OH	15
A.Bacevice, Avon Lake OH	15
K.Dabrila, Chicago, IL	15
G.Bartkus, Reno, NV	15
A.Vaitaitis, Littleton CO	15
E.Barškėtienė, Hinsdale IL	15
P.Lalys, Ormond B., FL	15
L.Balsys, Naugatuck CT	10
K.Narbutaitis, Mayfield OH	10
J.Neverauskas, Munster, IN	10
B.Banaitis, Abington, MA	5
A.Seduikis, Brockton, MA ...	5
E.Slavinskas, St. Pete. FL	5
P.Aišėnas, Brecksville OH ...	5
A.Suželis, Newton Falls, OH	5
A.Cieminis, Anaheim CA	5
M.Račys, Canada	5
H.Sukauskas, Canada	5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI!

Labai prašome ne vėliau, kaip prieš dvi savaites pranešti apie laikiną arba nuolatinį adreso pakeitimą. Negavę laikraščio, nedelsdami kreipkitės į Jus aptarnaujantį pašto skyrių. Redakcija asmeniškai siunčia "Dirvą" tik tiems skaitytojams, kurie savaitraštį yra užsisakę "pirmąja klase".

Redaktorius

Siunčiu metinį prenumeratos mokestį ir auką. Laikraštis – labai įdomus ir labai mūsų laukiamas. Duok Dieve Jums sveikatos ir ištvermės jį leisti toliau.

Elena Strasevičienė

Tęskite savo svarbų dar-

KLYVLENDO ŽINIOS

LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBĖ

Mūsų klubo valdybos pirmininko Vytauto Staškaus surengta išvyka į operą "Čigonų baronas" Čikagoje buvo sėkminga. Joje dalyvavę 44 asmenys buvo patenkinti keilione ir jos programa. Nuotai-ka buvo puiki: grįžtant namo autobuse skambėjo daina.

Gegužės 7 d. įvykusiame klubo narių suėjime buvo gana daug dalyvių ir įdomi programa. Motinos dienos minėjimo proga pedagogė Aldona Miškinienė pasidalino prasmingomis mintimis su pensininkais. Cituojame jos žodžius: "Lietuviai tradiciškai turėjo tris motinas: pirmąją, kuri davė gyvybę, ir dar dvi, kurioms simboliškai suteikdavo motinos vardą. Mūsų proseneliai savo žemę taip vertino ir mylėjo, kad ją vadino brangiausio asmens vardu – motina. Meilė tai žemei, kurios vardas – Lietuva, buvo turbūt pats didžiausias variklis mūsų tėvų bei mūsų gyvenime. Mūsų jaūsmai, poetų eilės, maldos, persunktos nostalgija tam kraštui, kur ir dangus mėlynėsnis, lauko gėlės spalvingesnės, vaisiai sultingėsniai... Trečiąją motiną mums davė pats visagalis Dievas, jau mirties agonijoje atiduodamas savo motiną šv. Jonui, o per jį – visai žmonijai!

Birželio 4 d. (ketvirtadienį) 2:00 p.p. Lietuvių namų viršutinėje salėje įvyks klubo narių suėjimas, kurio metu bus paminėti tragiškieji birželio įvykiai. Partizanas Po-

bą. Sveikiname Jus ir tikimės toliau skaityti Jūsų gražiai išleistą "Dirvą".

LB Omahos apylinkės vardu
įzd. Eugenijus Radžiūnas

vilas Pečiulaitis mums primins tas baisias tautos kančias, pasidalins asmeniniais savo – laisvės kovotojo patyrimais.

Savo gimtadienius birželio mėn. švenčia šie Klyvlendo Lietuvių pensininkų klubo nariai: Leokadija Balienė, Regina Čiuberkienė, Antanas Juozaitis, Adolfas Luža, Povilas Pečiulaitis, Algis Penkauskas, Vladas Petukauskas, Aleksandra Razgaitienė, Stel-la Sankalaitė, Lily Veličkienė ir Jonas Velička.

Jonas Kazlauskas

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

1941 metų tragiškojo birželio – pirmųjų trėmimų minėjimas įvyks sekmadienį, birželio 14 d., 2:00 val. po pietų šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje. Vyks eku-meninės pamaldos už sovietų režimo nužudytus bei kitus nuo jo nukentėjusius Baltijos kraštų žmones. Pamaldas praves lietuvių, latvių ir estų kunigai. Jų metu giedos latvių solistas dr. Valdis Usis. Jam akomponuos Liga Zemėsarajs.

Minėjimą rengia ir visus gausiai dalyvauti kviečia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltijiečių komitetas.

Algis Pautienis

"LIETUVOS AIDAS"–

Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130, pusei metų – \$ 70 JAV.

Prenumeratą priima: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvin koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su Lietuvos avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

VLADIELIS IŠKELIAVO...

*Atgimė Tėvynė, gimėme ir mes,
Metai išaugino skautišką eilę.
Vilius Bražėnas*

Gegužės 16 d. namuose mirė Vladas Bacevičius. Jis buvo gimęs Kaune 1916 m. lapkričio 3 d. Dar 1930 metais tapo skautu ir skautybės keliu ėjo visą gyvenimą. Nuo 1938 m. nepailstamai fotografavo skautų ir kitą lietuvišką veiklą. Jo nuotraukas mielai naudojo lietuvių spauda.

Žengdamas skautiškose gretose 1975 m. pasiekė vyresniojo skautininko laipsnį. Už veiklą skautijoje buvo apdovanotas Lelijos, Padėkos ir Geležinio Vilko Lietuvių skautų sąjungos ordinais. 1976-82 metais dirbo LB Klyvlendo (Cleveland, OH) apylinkės valdyboje. 1982 m. buvo trejiems metams išrinktas į LSS Tarybą. Savo lėšomis buvo išleidęs įdomius spalvotus atvirukus lietuviškomis temomis. Kaziuko mugėje jis kasmet turėjo savo skautiškos spaudos ir suvenyrų stalą. Daugelį metų buvo "Pilėnų" skautų tunto ūkio vedėju. Kelis metus jo pastogėje skautukai ruošė savo rankdarbius Kaziuko mugėi.

Vladelis, kol sveikata leido, visados stovyklaudavo su

skautais. 1988 metais VII-je Tautinėje stovykloje, prie Kensington, OH, kartu su Vladeliu praleidome nuostabią dieną. Jis visados rasdavo sau vietą stovyklos vadovybėje – tvarkė pašto reikalus. Jis pasirūpindavo gauti specialų stovyklos antspaudą.

Knygoje "Lietuviškoji skautija 1945-1985 m." v.s. P. Karalius rašė apie Vladelį: "Vienas iš uoliausių Cleveland skautijos narių yra v.s. Vladas Bacevičius. Jau daug metų jis uoliai platina skautiškąją spaudą, surinkdamas šimtus "Skautų Aido" prenumeratų. Bet to, jis nenuilstamai aprūpina periodinę spaudą nuotraukomis ne tik iš skautiškos veiklos, bet ir šiaip iš viso kultūrinio gyvenimo. Vladas Bacevičius yra išleidęs 4 skautiškus atvirukus. Nuo 1973 m. į pasaulį iškeliaavo virš 45,000 atvirukų, vaizduojančių lietuviškąją skautiją su lietuviškais ir angliškais įrašais, nepamirštant paminėti Lietuvos okupavimą". Vladelis buvo lietuviškos skautybės fondo atstovas mūsų mieste. Visados rūpestingai rinko jam aukas per šermenis.

Su Vladeliu Kaune nesusitikau, nors bene tuo pačiu laiku ten pradėjome skautau-

ti. Pirmą kartą jį sutikau 1953 m., atvykęs su šeima čia gyventi. Jis visados visiems padėdavo. Buvome ir mudu su žmona jo globoje. Kada reikėjo laikyti vairavimo egzaminus, Vladelis davė mudviem savo automobilį į egzaminus nuvažiuoti. Dar nebuvome patyrę vairuotojai, bet Vladelio patarimais pasinaudodami, iš pirmo karto išlaikėme egzaminus ir gavome vairavimo leidimus.

Būdamas LB apylinkės valdyboje, Vladelis buvo nepakeičiamas visų rūpintojėlis: jis nuveždavo žmones pas gydytojus arba į krautuves apsipirkti. Jis visiems turėjo laiko ir noro padėti. Vladelis visados uoliai vykdė tretįjį skautų įstatą: "Skautas naudingas ir padeda artimiesiems".

Prieš porą metų visi atšventėme Vladelio 80-jį gimtadienį. Tai buvo jo laimingiausia diena, o mes mielai jį sveikinome.

Mirė Vladelis, įpusėjęs 82-sius metus. Lietuvoje liūdi jo sesuo Genė Brilinkevičienė ir kiti giminės. Liūdimė ir mes, šiaurės Atlanto. Su Vladeliu atsisveikinome antradienio vakarą, gegužės 19 d. Jakubauskų laidotuvių namuose. Skautų dvasios vadas

kun. Gediminas Kijauskas SJ sukalbėjo maldas ir vadovavo giedojimui. Vladelio jaunystės draugas v.s. Stasys Ilgūnas, iš Rochester, NY, vietinių organizacijų ir skautų atstovai lenkė galvas, saliotavo ir sakė jam paskutinį "Sudiev". Prie karsto budėjo "Neringos" tunto sesės ir "Pilėnų" tunto broliai. Rankom susiėmę, visi sugiedojo vakarinę stovyklos giesmę ir tradicinę "Ateina naktis". Su

Vladeliu atsisveikinti į šermenis buvo susirinkę apie 200 asmenų.

Trečiadienio rytą po apėigų, uždarytame karste Vladelis nukeliavo į Dievo Motinos šventovę. Po Mišių į Visų sielų kapines jį lydėjo gal mylios ilgio, o gal ir ilgesnė automobilių vilkstinė. Vladelio kapas parinktas kalnelyje prie Didžiojo Kryžiaus, kur jau ilsisi daug lietuvių.

Brolis Gerardas

Pavasario iškyla Metroparkų giraitėje. A.a. V. Bacevičius riša mazgelį jaunajam skautui. *G. Juškėno nuotr.*

Skautų tradicinė "Ateina naktis", atsisveikinimo su a.a. Vladu Bacevičiumi apeigose. *G. Juškėno nuotr.*

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už
45 centus už minutę

Skambinkite Telegroup atstovui
ATLANTIC EXPRESS CORP.
dėl platesnės informacijos ir telefono
pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**
SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje,
Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr.
ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus.
Užsisakykite amerikietiško maisto komplektus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

LITTAUPA
Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%

Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną - pasiteiraukite TAUPOJE

Naujom mašinom - nuo 7.0% Naudotom mašinom - nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000